– บทที่ ๓ –

เรื่องที่ 1 เรามาพูดกันถึง "**สรณะ**" กันเสียก่อน

คนเรามี "สรณะ" กันทุกคน แต่มีไปคนละอย่าง 2 อย่าง 3 อย่าง ฯลฯ แต่รวมแล้วจริงๆมันก็แยกได้เป็น 2 สรณะ ใหญ่ๆ

สรณะ คืออะไร ?

สรณะ ก็คือ เครื่องยึดถือ หรือสิ่งที่เราพึ่งพาอาศัย เป็นเครื่องเหนี่ยวนำตัวเราให้ไปสู่สุข สู่ความเกษมสำราญ

สรณะ นั้น โดยรากศัพท์ รากภาษา มาจากคำว่า ส+รณ (จะมาจาก สร+ณ นั่นก็ได้)

ส หมายความว่า มี หรือ เป็นไปพร้อมกับ........

รณ หมายความว่า สงคราม ก็ได้ ข้าศึก ก็ได้ การต่อสู้ ก็ได้ หรือ บาป ก็ได้

ดังนั้นโดยแท้จริง "สรณะ" มันคือ มีการต่อสู้ หรือมีสงคราม หรือมีข้าศึก หรือ เป็นไปพร้อมกับบาป อยู่ทั้งสิ้น

แต่เราจะต้องทำให้ บาป หรือ สงคราม นั้นๆ น้อยลงๆ หรือต้องทำ "สรณะ" นั้น ให้เล็กลงๆ ให้ได้ สุดท้ายเป็น "สูญ" หรือ ตายไปเลย จึงจะดีแท้ จนไม่ให้มีสงคราม ไม่มีบาป ไม่มีการต่อสู้ เรียกว่า "อ+รณ" อันเท่ากับ "**อรณะ**" ตัว "อ" นั้น มันแปลว่า "ไม่" ไม่มี ไม่เกิด ฯลฯ "อรณะ" จึงคือ ไม่มีสงคราม ไม่มีบาป ไม่มีการต่อสู้

สรณะ ๒ พวกใหญ่ๆ แบ่งออกเป็น *ฝ่ายขวา – ฝ่ายซ้าย*, *ฝ่ายดำ – ฝ่ายขาว*, *ฝ่ายสูง – ฝ่ายต่ำ* อะไรก็ได้

57

ฝ่ายหนึ่งนั้น มี :–

"**กรณะ**" อันหมายถึง กิจ, การกระทำ, ความประพฤติที่เป็นไปอยู่แต่ด้านนอก เป็นไปได้เฉพาะ "รูป" (วัตถุ) ไม่หยั่งถึง "นาม" (จิตใจ อันเป็นญาณ) เลย เป็นไปกับโลกอันเป็นเปลือก อันมีแต่โลกิยะ กับ อามิส

คู่กับ "**มรณะ**" อันหมายถึง ตาย, หมดพฤติการณ์ (หมดพฤติกรณะ), พักการต่อสู้, ดับไม่จริง

นี่ฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ฝ่ายโลกิยะ ฝ่ายนี้จะหมุนไปกับการกระทำ หรือ กิจ อันมีจุดหมายเหนี่ยวนำไปหา ความมี ความใหญ่ ความโต ความไม่อยากจบ และ ความไม่รู้จักจบ

แม้ "ตาย" ที่เรียกว่า "มรณะ" แล้ว ก็ยังไม่ตายจริง ตายแล้วก็ยังไม่จบกิจสิ้นภาระ

มันตายเพียง ไม่มี "อาณาปาณสติ" นั่นเอง หรือ หมดลมหายใจ ไร้เครื่องแสดงชีวิตอย่างหยาบ ๆ ตายเน่าเข้าโลง อย่างนั้น

คนที่มี "สรณะ" อย่างนี้ **แม้จะยังไม่ตาย ก็เรียกว่า ตาย จาก "สติปัฏฐาน" ก่อนแล้วด้วย** คือ แม้จะมีกิจ มีการกระทำ มีความประพฤติ ก็ไม่มี "สติปัฏฐาน" เป็นคนไร้ปัญญาทางโลกุตตระ คือ เป็นคนตาย เพราะไม่มี (วิ) ญาณ (หมายความว่า ไม่มีปัญญาอย่างฉลาดยิ่ง) แต่เมื่อตาย (มรณะ) สิกลับดิ้นพราดๆ และต้องเกิดอยู่ ยังไม่จบสิ้นภาระจริงเลย วิญญาณยังดิ้นอยู่อย่างแรง (วิญญาณ คำนี้มาจากคำว่า วิ + ญาณ)

ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งนั้นมี :–

"**จรณะ**" อันหมายถึง กิจ, การกระทำ, ความประพฤติที่เป็นไปถึงส่วนใน เป็นไปได้ถึงชั้น "นาม" (จิตใจอันเป็นญาณหรือวิญญาณ) เป็นไปกับโลกชั้นเนื้อหาแก่นแท้ อันมีครบ กาย เวทนา จิต ธรรม ทีเดียว

คู่กับ "**อรณะ**" อันหมายถึง ตาย *(วิเศษ)*, หมดบาป, ไม่มีการต่อสู้, ดับจริง, ดับแท้

ฝ่ายนี้ เรียกว่า ฝ่ายโลกุตตระ ฝ่ายนี้จะหมุนไปกับการกระทำ หรือ กิจอันมีจุดหมายเหนี่ยวนำไปหา ความดีแท้ คือ ความไม่มี ความไม่ใหญ่ ความไม่โต ความรู้จบ

แม้ "ตาย" ที่เรียกว่า "อรณะ" นั้น ก็ตายอย่างจริง ตายอย่างจบกิจสิ้นภาระ *เป็นการตายทั้ง ๆ ที่มี "อาณาปาณสติ" คือ ตายตั้งแต่ยังมีเครื่องแสดงชีวิตอย่างหยาบ ๆ ตายตั้งแต่ยังมีลมหายใจอยู่ หรือตายตั้งแต่ยังไม่ตาย นั่นเอง*

คนที่มี "สรณะ" อย่างนี้จริง ๆ และเข้าใจแท้ เรียกว่า **มี "สติปัฏฐาน" และ มี "อาณาปาณสติ" พร้อม เป็น "มหาสติปัฏฐาน"**

เมื่อเป็นผู้ถึง "อรณะ" ก็ช่วยโลกได้อย่างเยี่ยม แม้มีกิจ มีการกระทำ มีความประพฤติ ก็เป็นดวงปัญญา เป็นดวงประทีปให้แก่โลก หรือคือ เป็นครู เป็นตัวอย่างอันดีงามให้แก่โลก ทำให้โลกสว่าง ทำให้คนเห็นได้ ทำให้โลกรู้ตัวเอง เป็นแบบที่คนควรอย่างยิ่งที่จะเอาอย่างตาม ตัวผู้รู้ถึงซึ่ง "อรณะ" นั้น ท่านตายแล้ว ท่านหมดกิจแล้ว ท่านเองเหมือนไม่ได้ทำอะไร แต่สิ่งที่ท่านทำล้วนเป็นกิจเพื่อผู้อื่น ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อเกื้อกูลคนอื่นเป็นจุดใหญ่ใจความทั้งสิ้น สำหรับท่านเองจริง ๆ นั้น ไม่สะสม ไม่มีสมบัติ มีแต่วิบัติ ไม่ติดสมมุติ มีแต่วิมุติ ไม่หลงสมัยหรือไม่หลงตามที่คนหลง (สมยะ) มีแต่รู้ชัดในความเปลี่ยนไปของเปลือกซึ่งเนื้อหาสาระหรือแก่นมันก็เหมือนเดิม (วิยะ) ไม่สร้างสนามรบ (สมร) มีแต่เลิกรบ งดต่อสู้เด็ดขาด(วิร) สิ้นกิจที่ไร้ค่าลำบากใจ หมดการกระทำที่เหนื่อยยากใจ (กิลมถะ) กันอีก และสิ้นทุกข์ลงอย่างแท้จริง กิเลสไม่มี ไม่มีตายอีก (สมถะ)

ดังนั้น **ถ้า "สรณะ" ของใคร ยังหมายถึง "เงิน"** คนนั้น ก็จะซมซานหาเงิน (เพราะยึดถือ สมบัติ, สมมุติ, สมัย, สมร, กิลมถะ) และก็มีเงินนั่นแหละเป็นที่ยึดถือเป็น "พระเจ้า" เป็นที่มุ่งหมาย เป็นที่พึ่งอันเกษม เขาก็จะมีกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งเงิน เป็นจุดใหญ่ใจความ เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าขนาดไหน ? ต่อสู้ รบรา อย่างไร ? ก็ยอม เพื่อให้ได้มาซึ่ง เงิน **ถ้า "สรณะ" ของใครยังหมายถึง "กาม"** คนนั้น ก็มีกามนั่นแหละ เป็นที่ยึดถือ เป็น "พระเจ้า" เป็นที่พึ่งอันเกษม คนนั้น ก็จะ

59

ซมซานหา "กาม" เขาก็จะมีกิจการงานกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งกาม เป็นจุดใหญ่ใจความ เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าขนาดไหน ? ต่อสู้ รบรา อย่างไร ? ลงทุนเท่าไร ? ก็ยอม เพื่อให้ได้มาซึ่ง กาม **และแม้ "สรณะ" ของผู้ใด ยังหมายถึง "ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข" อยู่** คนนั้นก็มี ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข เป็นที่ยึดถือ เป็น "พระเจ้า" เป็นที่พึ่งอันเกษม คนนั้น ก็จะซมซานหา ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข เขาก็จะตั้งหน้าตั้งตาก่อกิจ สร้างความประพฤติให้ได้มาซึ่ง ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข นั่นแล เป็นจุดใหญ่ใจความ เป็นที่หมาย เป็นจุดมุ่ง เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าขนาดไหน ? ต่อสู้ รบรา อย่างไร ? ลงทุนเท่าไร ? ลงแรงแค่ไหน ? ก็ยอม เพื่อให้ได้มาซึ่ง ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข

มันเป็นฝ่ายหนึ่งทางหนึ่งของคนผู้เห็นเช่นนี้จริงๆ อันล้วนเป็น "*อัตตกิลมถะ*" คือล้วน "หลง" เหน็ดเหนื่อยลำบากอยู่ เพื่อบำเรอตนอยู่ ด้วยสิ่งที่ตนหลงยึดถือเป็น "พระเจ้า" เป็นเครื่องบำเรอตน นั้นๆ ทั้งสิ้น (อัตตา แปลว่า ตน. กิลมถะ แปลว่า เหน็ดเหนื่อย,ลำบาก)

เขาจึงมี "กรณะ" เพื่อบรรลุ "มรณะ" เท่านั้น แล้วๆเล่าๆ ไม่มีการจบลงจริงแท้ได้ เพราะเขาตายบนความไม่ตาย เขาตายโดยไม่หมดข้าศึก ตายโดยไม่หมดที่ยึดที่พึ่ง ตายอยู่บนความยึด ที่ยังยึดผู้อื่น ยึดสิ่งอื่น เป็นที่พึ่งอยู่ ตายกลางสงครามที่ยังไม่ยอมสิ้นเชื้อ

ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งทางหนึ่งนั้นคือ **ถ้า "สรณะ" ของเขาผู้นี้หมายถึง "จรณะ"** อันเป็นกิจ เป็นการกระทำ หรือเป็นความประพฤติ ที่พระพุทธเจ้าองค์บรมครูของเรา ได้ทรงวางหลักไว้ เขาก็จะเดินทางไปตาม "จรณะ" นั้นๆ โดยแท้ เพื่อบรรลุ "อรณะ" อันเป็นการตายอย่างหมดสิ้นบาป เลิกสงคราม เกลี้ยงข้าศึก ไม่มีการต่อสู้ใดๆ สิ้น "สรณะ" ทั้งปวง คือ ไม่ต้องพึ่งใครยึดอะไรใดอีก **แม้ที่สุดจะมี "ตนแลเป็นที่พึ่งแก่ตน"** ก็ยังเป็นผู้ล้าง "ตัวตน" ไม่ให้เหลือตัวตน เป็นเชื้อเกิดสืบต่อไปอีกได้ เป็นผู้รู้จัก "ตน" อย่างดี และเป็นผู้ดับ "ตน" ได้อย่างเก่งแท้จบจริง เป็นผู้รู้แจ้งแทงตลอดใน "สุญญตาธรรม" มี "ความสูญ" เป็นที่พึ่ง มี "ความสูญ" เป็น

เครื่องยังชีพได้ (มี "สุญญตวิหาร")

ก่อนที่จะไปถึง "จรณะ" อันเป็นบทปฏิบัติ ที่เรียกว่า "จรณะสัมปันโน"

ก็จะขอบกยืด **"สรณะ"** ลงที่ **"พระรัตนตรัย"** อันมี พระพุทธ พระ-ธรรม พระสงฆ์ กันก่อน เป็นอันดับแรก เพราะพุทธศาสนิกชนแทบทุกคนย่อมรู้ดีแล้วว่า "สรณะ" เบื้องต้นนั้น (คือ การเริ่มต้นลดขาศีล หรือลดบาป) ต้องยึดถือ พระรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง จึงจำเป็นเหลือเกินที่จะต้องรู้จัก "พระรัตนตรัย" ต้องเข้าใจพระรัตนตรัย ให้ถูกให้ตรงให้แท้ ไม่เช่นนั้น ถ้าเราไปยึดผิด มันก็จะเป็น "มิจฉา-ทิฏฐิ" คือเห็นผิดๆ เข้าใจเพี้ยนๆ *ในเมื่อเข้าใจ "พระพุทธ" เป็นเสียอีกอย่างหนึ่ง อันไม่ตรงเป้าหมายแท้เลย "พระธรรม–พระสงฆ์" ก็ได้แต่เปลือก ๆ ที่ถูกย้อมสีเป็นอื่นไปหมดแล้ว* การปฏิบัติมันก็จะเป็นไปแบบผิด ๆ หรือไม่ก็จะจมอยู่ใน "สีลพตปรามาส" คือ ยึดๆติดๆ อยู่กับ**พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์** ที่มีรูปมีรอยเบี้ยว ๆ เบี้ยง ๆ ผิด ๆ พลาด ๆ แล้ว**พระสงฆ์นั้น ก็จะพายึดพาติด อยู่กับจารีตประเพณีอย่างไม่ต้องการสูงขึ้นเลย**

พ่วงแพอันใหม่ก็จะไม่มี จะได้ชื่อว่าก้าวขึ้นไปสู่ที่สูงหรือที่สุดไม่ได้ จะกลายเป็นผู้เต็มไปด้วย "อุปาทาน" ทั้งหลายเต็มคราบไปเลย

ตั้งแต่ **"กามุปาทาน"** คือ ยึด**กาม**เป็นที่พึ่ง เพราะพระสงฆ์ที่ไม่ใช่สรณะแท้ ก็จะไม่รู้ "กาม" หรือเลิก "กาม" ไม่ได้ เพราะไปหลงรู้แคบ ๆ อยู่แต่เพียงว่า "กาม" คือ เรื่องของการเสพย์เมถุนเท่านั้น ก็จะพายึด**กาม** ในเรื่องอื่น ๆ ตั้งแต่ขั้นหยาบ ๆ ใหญ่ ๆ เช่น **อบายมุข** ทั้งหลาย เป็นต้น (อย่าเพิ่งพูดไปถึงละเอียดกว่านี้เลย) อยู่นั่นเอง

แถม **"ศีลพัตตุปาทาน"** เข้าไปอีก คือ ยึดเอา**จารีต พิธีการแบบแผน** ยึดเอา **ศีล** เอา **พรต** ไปประพฤติปฏิบัติงม ๆ คลำ ๆ กันอยู่นั่นแล้ว กิเลสพอกเข้าไปในจารีตนั้นเท่าไร ? เบี้ยวเบี้ยงเป็น**จารีต-พิธีการ** ที่เป็นไปเพื่อโลภะ–โทสะ–โมหะ กันแค่ใดแล้ว ก็ไม่รู้ !

เพราะมี **"ทิฏฐุปาทาน"** เหนียวแน่นอยู่อย่างนั้น คือ ยึดถือในความเห็น

61

ของตนที่ได้รับอบรมเสี้ยมสอนมา หรือเชื่อ ๆ ตาม ๆ กันมา ไม่ยอมคลายทิฏฐิ หรือคือ ไม่ยอมอนุโลมความเห็นของตน ไปลองพิจารณาความเห็นอื่นของคนอื่นบ้าง นั่นเอง

หรือไม่ก็กลายเป็นนักคิดชั้นเลิศ หรือนักเรียนภาษาเรียนเอาวาทะชั้นเลิศได้แค่ "**อัตตวาทุปาทาน**" ไป เป็นผู้ยึดเอาได้แต่เพียง "บัญญัติ" แล้วก็ "หลงตน" นึกว่า ตนได้ "บรรลุธรรม" แล้ว ก็มีออกเกลื่อนกล่น บางพวกยิ่งน่าสงสารยิ่งกว่า คือ เรียน "บัญญัติ" แล้วก็หลงเลยเถิดไปเลยว่า ตนไม่มีทางได้ "บรรลุธรรม" แน่ ๆ จะขอเอาแต่ภาษา เช่นนี้ ก็จะกลายเป็นนักเรียน นักปฏิบัติผู้สูญเปล่า ไปอย่างน่าเสียดาย

จงตั้ง "สติ" ทำ "ปัฏฐาน" *(สร้างสิ่งที่เกิดให้แก่ตน ให้เป็นปัญญา)* ลงไปให้ได้อย่างดีเถิดว่า เรายึด "พระพุทธ" เป็นที่พึ่ง เป็นเครื่องเหนี่ยวนำตัวเราให้ไปสู่สุขสู่ความเกษมสำราญ นั้น เราได้**ยึดพระพุทธ**ถูก "นาม" ถูก "รูป" แท้ๆแล้วหรือในตัวเราเองขณะนี้ *(ไม่ต้องไปคิดถึงคนอื่น เพราะใครมีปัญญาแค่ใด เขาจะยึดเอาของเขาเท่านั้นๆ)* "พระพุทธ" ที่เรากำลังรู้จัก และกำลังยึดถือเป็นที่พึ่งตามภูมิปัญญาของเรานั้น จะเป็นที่พึ่งอันเกษมจริงละหรือ ? **"พระพุทธ" ท่านสุขเกษมเพราะอะไร ? และอย่างไร ?**

"พระพุทธ" นั้น คือ **ผู้รู้ (ผู้มีวิชชา) ผู้เบิกบาน (ผู้พ้นทุกข์โศก) ผู้ตื่นเสมอ (ผู้มีมหาสติปัฏฐาน หรือ มีสติชาคโร หรือ มีอาณาปาณสติพร้อม)**

โดยต้นกำเนิดก็หมายถึง **เจ้าชายสิทธัตถะ** อันมีร่างกายรูปพรรณสัณฐานอย่างนั้นๆ นาม–รูปของท่าน เมื่อครั้งยังไม่ได้ตรัสรู้นั้นก็เป็นคนธรรมดาๆ รูปร่างตัวตนหน้าตาของท่านเป็น "รูป" จิตใจสติปัญญาเป็น "นาม" ท่านมี "จิต" อย่างไร ? มี "ปัญญา" อย่างไร ? ในขณะยังไม่ตรัสรู้ เราก็ยังไม่นับเนื่องว่า ท่านเป็น "พระพุทธเจ้า" ตราบเมื่อท่านบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณในวันเพ็ญเดือน ๖ พระองค์ก็เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มี "รูป" คือ รูปร่างตัวตนหน้าตาก็ "คนเก่า" ไม่เปลี่ยนโฉมถอดคราบ เป็นกายใหม่แต่อย่างใด **แต่ "จิตใจ สติปัญญา" ของพระองค์ เป็น "นาม" อันใหม่แล้ว** "จิต"

62

ของพระองค์ เป็น "พระพุทธ" หรือ "เจ้าแห่งพุทธ" ทีเดียว

ความเป็น "พระพุทธ" จึงอยู่ตรงนี้เอง อยู่ตรง "จิตใจ" หรืออยู่ตรง "นามธรรม" นี่เอง เป็นสำคัญ เราจะต้อง แยก "รูป" แยก "นาม" ให้ออก

ดังนั้น เราจะต้องยึดเอา **เนื้อหาสาระแก่น** ของ "พระพุทธ" ให้ถูก พระพุทธเจ้า มี **พระปัญญาธิคุณ** ๑ มี **พระบริสุทธิคุณ** อีก ๑ และ มี **พระกรุณาธิคุณ** อีก ๑ ทั้งสามอย่างนี้ เป็น "พุทธคุณ" แท้ ๆ เป็น "นาม" เป็น "เนื้อหาสาระแก่นแท้"

ส่วนรูปร่างตัวตน เนื้อกาย นั้น ไม่ใช่ "พุทธคุณ" ไม่ใช่ส่วนสำคัญของ "พระพุทธ" ไม่ใช่เนื้อหา ไม่ใช่แก่น เราอย่าไปหลงเคารพ ยึดถือ ลอกเลียน หรือถ่ายทอด เอาแต่*รูปร่างตัวตนเนื้อกาย*ของเจ้าชายสิทธัตถะมาเป็นอันขาด มันลอกหรือเลียนหรือถ่ายเทเอามาให้ตนก็ไม่ได้ด้วย ร่างของใคร กายของใคร ก็รูปอย่างนั้น เนื้ออย่างนั้น

เรายึดถือ จะเอาอะไรจาก "พระพุทธ" เมื่อเรายึด พระพุทธ เป็นที่พึ่ง หรือเป็น "สรณะ" ?

เราก็จะต้องลอกเลียน ถ่ายทอด หรือค้นคว้าใฝ่หาเอา "พุทธคุณ" นั้นเองให้เราให้ได้ ยิ่งเดี๋ยวนี้*รูปร่างตัวตนเนื้อกาย*ของพระพุทธเจ้า หรือ เจ้าชายสิทธัตถะแตกธาตุดับขันธ์ไปหมดสิ้นแล้ว ยิ่งไม่มี "รูป" ให้เรายึดเอาลอกเลียนถ่ายทอดเอาจริงๆแท้ๆ ได้เลย แต่เราก็ยังยึดถือ "พระพุทธ" เป็นที่พึ่งอันจะพาเราสุขเกษมสำราญ

เพราะฉะนั้น เราจะต้องค้นคว้าใฝ่หาเอา "พระพุทธ" มาให้เราให้ได้ (*แต่อย่าลืมเป็นอันขาดนะว่า "พระพุทธ" นั้น คืออะไร ? หรือ "พุทธคุณ" นั้น มีอะไรเป็นเนื้อหาสาระแก่นแท้ ?*) เพราะ เมื่อคนยึด เงิน เป็นสรณะ ก็ยังค้นคว้าใฝ่หาเงินมาให้ตน ยึด กาม เป็นสรณะ ก็ยังค้นคว้าใฝ่หากามมาให้ตน เมื่อยึด "พุทธ" เป็นสรณะ เราก็ต้องค้นคว้าใฝ่หา "พุทธคุณ" มาให้ตัวเราให้ได้ เราจะต้องมี "ปัญญา" อันเรียกว่า "วิชชา" ตามความหมายแห่ง "พุทธ" จึงจะเรียกว่า ผู้เบิกบาน ผู้พ้นทุกข์โศก ผู้ตื่นอยู่เสมอ ได้ และเมื่อเรามี มหาสติปัฏฐาน กับ

63

มีอาณาปาณสติแท้เต็มในตน เราก็จะเป็นผู้มี "ความกรุณา" เอง มีอย่างบริสุทธิ์แท้ เราจะเข้าใจคำว่า **เกื้อกูลโลก เกื้อกูลมวลมหาชน ให้ผู้อื่นได้ "ทำงาน โดยไม่เพื่อ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข อย่างแท้จริง**

ความสุขเกษมสำราญที่แท้จริง จึงคือ เราจะได้ "วิชชา" ได้ "วิมุติ" ได้ "มหาสติปัฏฐาน" และได้ "อาณาปาณสติ" เป็นที่พึ่ง เป็นที่สุด อันเรียกว่า "อรณะ" คือ เป็นผู้หมดข้าศึก สิ้นสงคราม ไม่มีบาป ความสงบ จบการต่อสู้ใด ๆ ลงแล้ว สิ้นเชื้อของข้าศึกสนิท

นี่แหละคือ **ที่ยึดที่พึ่ง ที่เรียกว่า "สรณะ"** (อันหมายความว่า ยังมีข้าศึก ยังมีบาป) **จึงหมดไปด้วย เพราะการถึงซึ่ง "วิมุติ" สิ้นรอบ นี่เอง**

เมื่อผู้นี้ได้ "อรณะ" มาแทน "สรณะ" ก็ไม่มี เพราะ "**พุทธคุณ**" **หรือ "พระพุทธ" เอง** มีอยู่ที่ตนแล้ว จึงไม่ต้องไปยึดไปถือที่พึ่งที่ไหน "*อัตตา หิ อัตตโน นาโถ*" ตนของตนแลเป็นที่พึ่งของตน ก็บริบูรณ์สิ้นรอบด้วยประการดังนี้

เพราะเป็นผู้หมดแล้วแม้แต่ "สรณะ" เราเหลือ "ตน" อยู่เท่าใด ๆ เราพึ่ง "ตน" จริง ๆ เพียงเท่านั้น ๆ **และเราก็ได้เรียนรู้ "ดับตนของตน" ลงไป ให้เป็นที่สุดได้แล้วด้วย**

ด้วยเหตุนี้เอง แม้ปัจจุบันนี้ "พุทธศาสนิกชน" จะไปหลงพึ่ง "พระพุทธรูป" เป็น "สรณะ" โดยไปกราบไปไหว้ ๆ ไปจดไปจ่ออยู่ บางทีไม่ไปจดจ่อล่ะ หล่อเป็นพระพุทธรูปเล็ก ๆ มาห้อยคอเสียเลย ก็ตาม ก็ยังไม่ได้ "พระพุทธ" แท้ ๆ มาให้แก่ตนอยู่ดี คือ "**ยังไม่เห็นตถาคต**" จนกว่าผู้นี้จะรู้แจ้งว่า "ตถาคต" หรือ "พระพุทธ" คือ อะไรกันจริง ๆ แท้ ๆ นั่นแหละจะมี "ที่พึ่ง" ล่ะ !

ผู้นี้จึงยังเป็นแค่ "สรณะ" คือ *ยังจะต้องมีการประพฤติ การทำต่อไป* จนกว่าจะถึง "อรณะ"

และ**การประพฤติ**ก็ต้องเป็น "**จรณะสัมปันโน**" ด้วยนะ ! ไม่ใช่เป็น "**กรณะ**" **แบบโลกียะ** จึงจะเป็นผู้ยึดถือ หรือ ผู้มีที่พึ่ง อันหวังจะได้สุขเกษมแท้

64

เป็นผู้เข้า "สัมมาอริยมรรค" โดยมี "สัมมาทิฏฐิ" คือ มีปัญญาเห็นแจ้งว่า "พุทธคุณ" หรือ "พระพุทธ" คือ อะไร ? แท้ ๆ ถูกตรง

พระพุทธเจ้าทรงย้ำนักหนาว่า การบูชาสูงสุดนั้นคือ **"ปฏิบัติบูชา"** ไม่ใช่ **"อามิสบูชา"** (ประเคนแต่เครื่องล่อของหลอก กราบไหว้อยู่แต่ภายนอก) จึงอย่าหลงอยู่แต่ "รูป" พระพุทธมากนัก แม้มีอยู่เต็มคอ เต็มบ้าน เต็มสถานที่ไหน ๆ ก็ยังไม่ใช่เราได้ "พระพุทธ" หรอก ! **ต้องได้ "นาม" นั่นสำคัญ** และเป็น "พุทธ" แท้ ๆ แต่จะเพียงอาศัยยึดถือเป็นพ่วงแพไปตามระดับ ๆ นั้น ก็ได้อยู่ *ขออย่างเดียวอย่าขอ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข (แบบโลกย์ ๆ) กับท่านมากนัก* **มันเป็นเรื่องผิดทาง**

"พระพุทธ" นั้นไม่มี "โลกธรรม ๘" เหล่านั้นหรอก **"พระพุทธ" ท่านมีแต่วิชชา–วิมุติ ท่านมีแต่ "อรณะ" คือ ความสงบ ความหมดข้าศึก หมดความดิ้นรนแส่หา หรือเรียกว่า สิ้นความอยาก ไม่มีโลกียสมบัติอะไร** แล้วจะไปแทะเนื้อเถือหนังอะไรท่านได้ จะมีบ้างก็แต่ "จรณะ" เท่านั้น ที่ท่านจะมีบอก มีกล่าว มีสอนให้เราได้อยู่ จงใช้พ่วงแพให้เป็น ใช้ให้ถูก

ที่พระพุทธเจ้า ท่านประสงค์ให้คน ไปสู่สุขเกษมสำราญ **ก็สุขอย่างไม่มี** *(สุญญตา)* **สุขอย่างหมดแม้ตัวตน** *(อนัตตา)* **แม้ทุกสิ่งทุกอย่าง** *(ปรมัง สุญญัง) ที่สุดแม้แต่ "พระพุทธ" เอง ในตัวผู้ประพฤตินั้น ๆ ท่านก็ยังไม่ให้ยึดมั่นถือมั่นเอาด้วย (อภินิเวสายะ)* นี่คือ "พระรัตนตรัย" ดวงที่หนึ่ง เรายึดถูก ยึดผิด อย่างไรไปคิดดูให้ดี แล้วเริ่มใฝ่หาค้นคว้าปฏิบัติให้ได้สิ่งที่ควรจะได้ ให้ถูกตัว ถูกตน อย่าไปหลงยึดเอาอะไรผิด ๆ อยู่ใน "พระพุทธ" *(โดยเฉพาะ ยึดฤทธิ์ ยึดเดช แบบจะให้ท่านช่วยให้ตนสมใจในโลกียสมบัติต่าง ๆ ที่ตนต้องการอยากได้ อันเป็นการส่อ "ความโลภ" ชัด ๆ และเลี้ยงขุนเจ้า "ความโลภ" โดยตรง)*

นี่คือ**การเพ่งให้เห็น อ่านให้แจ้งแทงทะลุ "กายในกาย" ของ "พระพุทธ"** *(สติปัฏฐาน หรือ วิปัสสนาโดยตรง)* ซึ่งปัจจุบันนี้ ไปหลงเห็น หลงยึด

เอา "วัตถุรูป" ที่เรียกกันว่า พระพุทธรูป บ้าง พระเครื่องฯ บ้าง เป็น "พระ-พุทธ" เอาเสียจริงๆ จังๆ แถมพากันหลงผิดเลอะเทอะไปใหญ่ จนไปเข้าใจว่า "พุทธคุณ" ที่อยู่ในพระพุทธรูป หรือ ในพระเครื่องฯ นั้น เป็นฤทธิ์ เป็นเดช เป็นความเก่งลึกลับ ที่ช่วยให้ตนสมใจใน "ความโลภ" (คือ อยากได้อะไร ขอเอาอะไร ท่านก็บันดาลให้ได้) สมใจใน "โกรธ" (คือ ตีรันฟันแทงกับใครก็ชนะ ฟันไม่เข้า ยิงไม่ออก) **นั่นคือ "มิจฉาทิฏฐิ" แท้** คือ การเห็น การเข้าใจ **"พระพุทธ" ออกนอกลู่ ออกนอก "มรรค" นอกทางไปใหญ่แล้ว** จงสำเหนียกกันให้มากๆ เถิด พุทธศาสนิกชนเอ๋ย ! นั่นไม่ใช่ทางจะพาไปสู่สุขเกษมที่สุด อันจะพึงถึง "นิพพาน" ได้

ผู้เป็น "มิจฉาทิฏฐิบุคคล" ทั้งหลาย จึงได้พากันหลง "หลอกคน" หรือ "มอมเมา" คน ด้วยพิธีการอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องของเดียรถีย์ แต่เพราะ**ความไม่รู้** (อวิชชา) ก็เลยเดาะเรียกพิธีการอย่างนั้นว่า **"พุทธาภิเษก" อันเป็นการกระทำที่แหวกจารีตของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างมหันต์** แท้จริงนั้นมันคือ พิธีการ **"ไสยาภิเษก"** เป็นเรื่องของ "ไสยคุณ" ไม่ใช่ "พุทธคุณ" แม้เท่าขี้ผง เพราะเป็น**วิชาหลอก**ให้คนหลงพึ่งอิฐ พึ่งปูน พึ่งดิน พึ่งโลหะ ฯลฯ *มันเป็นปัญญา มันเป็นความจริงเหมือนกัน มันเป็นภูมิของคนขั้นสมัยหินเท่านั้น* จงเห็น จงทำความเข้าใจให้ได้ แต่มันไม่ใช่ "ปัญญา" ไม่ใช่ "ความจริง" ไม่ใช่ภูมิของคนชั้นศิวิไลซ์ ไม่ใช่**ที่พึ่ง**อันเกษมสำราญ หรือไม่ใช่**ที่พึ่ง**ที่จริงจัง ที่ชัดแจ้ง เด็ดขาด เป็นสามัญอะไรกันนักหนาดอก

เราจะต้องมาทำ "สติปัฏฐาน" ขั้นต้นๆ กันให้ได้ คือ ให้มองออกนอกกายของตน ไปหน่อยหนึ่ง (อย่างนี้เรียกว่า เพ่ง, อ่าน, พิจารณา "กายนอกกาย") แต่ก็มิใช่ว่าจะไปหลงมอง หรือ มัวเมาอยู่กับโลกอื่นใดที่นอกกายตน ไปเสียจนเพ้อ ที่แท้ก็คือ ให้อ่านพิจารณาสิ่งที่ตนจะยึดถือ สิ่งที่ยังสัมพันธ์กับตนที่แท้จริง

โดยเฉพาะ "พระพุทธ" นี้คือ สิ่งที่เรากำลังยึดเอามาเป็น**ที่พึ่ง**ยิ่งกว่าสิ่งอื่น แล้ว**ให้เพ่งอ่านพิจารณาให้แทงทะลุ** อันได้แก่การหลงว่าเป็น **"กายในกาย"** ของ

66

"พระพุทธ" *(แม้จะสมมุติอยู่ใน"รูป" ใดๆ ก็ตาม)* **ให้ได้ ให้เห็นแท้เห็นจริง** จนกระทั่งเราแจ้งแทงเข้าไปเห็น "ธรรมในธรรม" ได้นั่นแล คือ **เห็น "พระพุทธ" แท้ๆ** ได้ ตรงถูกตามพระพุทธพจน์ที่ว่า *ผู้ใดเห็น* **ธรรม** *ผู้นั้นเห็นตถาคต หรือเห็น* **พระพุทธ**

"ธรรม" อันนี้ ก็คือว่า **อ่าน รูป–นาม ของพระพุทธ** ให้ออกให้ได้ แล้วเลือกเอา ปอกลอกเปลือกออก เอาแต่แก่นแท้ๆ คือ เลือกเอาแต่ "กุศลธรรม" ให้ถูก เอาแต่ "สัจธรรม" ให้ได้ เอา "พุทธคุณ" ให้ได้ ให้ตรงจริงๆ ทิ้ง "อกุศลธรรม" ให้เป็น เปลื้อง "อสัจธรรม" ให้ออก วาง **"พุทธรูป"** ลงเสียบ้าง และหรือ เลิกพึ่ง **"พุทธคุณ"** ที่เป็นเดรัจฉานวิชชา เป็นไสยคุณ ที่เป็นฤทธิ์ เป็นความเก่งลึกลับ ลงเสียบ้าง

เช่นว่า **"พุทธรูป"** (รูป) นั้น ก็ไปมัวมุ่นหลงอยู่ว่า เป็น **"ตัวตน" ของพระพุทธเจ้า** นั้น ๑ หรือ หลงใน เนื้อดี เป็นเนื้อเพชร เนื้อพลอย เนื้อทอง เนื้อเงิน เนื้อหยก เนื้อสัมฤทธิ์ อะไรต่างๆ ฯลฯ ตามราคาเนื้อวัสดุ หลงค่าของวัสดุ ตามหลักวัตถุนิยมเถนตรง นี่อีก ๑ และ หลง เนื้อดี เป็นเนื้อผสมวิเศษ ผสมดินวิเศษ ผสมผงวิเศษ ฯลฯ ก็ตามแต่จะสุดสรร สุดหามาทำ ผสมโลหะ ก็สรรเลือกสัดส่วนผสมให้ออกสนิมแดง สนิมเขียว อะไรต่างๆ ให้เมามุ่นไปหมด แล้วก็ส่องกล้องดูกันตาเปียกตาแฉะ นั่นแหละ ดูกันว่า แท้ ดูกันว่า จริง เป็นของรุ่นนั้นจริง ของผู้นั้นสร้างแท้ ของเก่าจริง ของใหม่ไม่จริง ค้นหาความเป็น "จริง–ไม่จริง" (สัจจะ–อสัจจะ) *เป็นการ* **ใฝ่สัจธรรม** *กันได้อยู่แค่แง่ แค่ประเด็นขี้ปะติ๋วเท่านี้เอง ที่เขาควานคว้าหา "สัจธรรม" กัน* และหลงว่า เป็นกิจกรรมของศาสนา เป็นงานของคนชั้น "พระ" นี่ก็หลงกันหนักอีก ๑ และหลงแบบ หลงรูป หลงสี หลงศิลป์ ฯลฯ แล้วก็ไปตั้ง "ค่า" กันเอาว่า รุ่นนั้น แบบนี้ สวยอย่างนั้น งามอย่างนี้ ดีอย่างนั้น สุดยอดอย่างนี้ ยึดรูปแค่นี้ยังไม่พอ ยังต้องบึกยึดลงไปจนกระทั่งว่า รูปนั้น–แท่งนี้ เป็นของคนนั้นสร้าง รุ่นนี้ปลอม หรือลอกเลียนมา ก็ถือว่า ไม่แท้(อสัจจะ) ถ้าชิ้นนั้น–แท่งนั้น ที่ได้พิสูจน์กันได้ว่า

67

เป็นของผู้นั้นสร้างแท้ ๆ (สัจจะ) ก็พอใจสมใจ *นี่ไง! คือ "สัจธรรม" ของเขาล่ะที่เขาพากันแสวงหา มันก็ได้รับ "สัจธรรม" กันอยู่แค่ผิวแค่เผินกันอยู่เท่านี้ ๆ* นี่ก็เป็นแง่ที่พากันหลงอยู่อีกแง่ ๑ ยังมีอีกมากแง่มากมุม ไม่ว่าจะเป็นแง่ สร้างให้ใหญ่ให้ยิ่ง สร้างให้ยากให้ยิ่ง สร้างให้แปลกให้ยิ่ง สร้างให้มหัศจรรย์ให้ยิ่ง ฯลฯ อวดรูปอวดตัวอวดผิวอวดกายกันอย่างไร **มันก็ไม่ใช่ กายของ "พระพุทธ" หรือ รูปของ "พระพุทธ" ที่เป็นแก่นสารสัจธรรม หรือเป็นปรมัตถ-ธรรมอะไรหรอก**

หรือแม้จะเอากันถึงขั้นสร้าง "มโนมยอัตตปฏิลาโภ" คือ รูปที่ปั้นกันสมมุติกันให้สุดเหวี่ยงขึ้นในภพในภูมิของจิต (ภวังคจิต) จนสามารถปั้นรูปนั้นสำเร็จขึ้นในจิตได้ ที่เรียกกันด้วยสำนวนที่รู้จักกันดีในหมู่นักธรรมะว่า "รูปที่สำเร็จด้วยจิต" (มโนมยอัตตา) หรือบางหมู่เรียกกันว่า "ธรรมกาย" ก็คือ "มโนมยอัตตา" อันเดียวกันนี้ ก็ตาม จะปั้นจะบันดาลสมมุติกันอย่างไร ๆ มันก็ย่อมได้เป็นที่สุดจนได้ก็เป็น "พระพุทธรูป" นัยะเดียวกันทั้งสิ้น ซึ่งไม่ใช่ "รูป" ปรมัตถ์ หรือ ไม่ใช่ "รูป" ของพระพุทธ ที่เป็น "อภิธรรม" เป็นสัจธรรม ที่เป็นที่พึ่งอันเกษมสำราญเที่ยงแท้แน่นอนเลย

ถ้าเข้าใจได้ว่า "พุทธรูป" ที่กล่าวถึงมาแล้วนั้น แม้จะอยู่ใน "รูป" ใด ๆ ก็ตาม ก็ล้วนคือ "**ของสมมุติ**" ที่ทำให้มีขึ้น เพื่อว่า จะได้ไม่ลืม "พระพุทธเจ้า" ก็เท่านั้นเอง ทุก "รูป" เป็นรูปหยาบ ๆ ตื้น ๆ เขิน ๆ อยู่เท่านั้น ๆ และ "จริง" ทั้งนั้น ไม่มีปลอม เป็น "สัจจะ" ขั้นโลกียะ เป็น "สมมุติสัจจะ"

ที่เขาเถียงกันนั้น เขาเถียงเอา "ความจริง" ในความสมมุติกันเท่านั้นเอง

ความเป็น "พุทธรูป" ที่แท้ ที่เป็น "ปรมัตถสัจจะ" ที่จะเป็นที่พึ่งอันเกษมแน่ ๆ นั้น มันอยู่ที่ใน "คน" คือ กายสุจริต – วจีสุจริต –มโน สุจริต

68

ถ้า "กายกรรม" ใด เป็น กายธรรม หรือเป็น ธรรมกาย ที่มีคุณสมบัติ กุศลแท้ สุจริตจริง สามารถรู้ สามารถเห็น หรือ สามารถสัมผัสได้ว่า น้อยไปด้วย โลภะ–โทสะ–โมหะ หรือ ไม่มี โลภะ–โทสะ–โมหะ เลย นั่นแล คือ "พุทธรูป"

และ "วจีกรรม" ใด เป็น วจีธรรม หรือเป็น ธรรมวาจา ที่มีคุณสมบัติ กุศลแท้ สุจริตจริง สามารถรู้ สามารถฟัง หรือ สามารถสัมผัสได้ว่า น้อยไปด้วย โลภะ–โทสะ–โมหะ หรือ ไม่มี โลภะ–โทสะ–โมหะ เลย นั่นแลคือ "พุทธรูป"

และที่สุด "มโนกรรม" ใด เป็น มโนธรรม หรือเป็น ธรรมวิญญาณ ที่มีคุณสมบัติ กุศลแท้ สุจริตจริง สามารถรู้ สามารถเห็น สามารถสัมผัสได้ว่า น้อยไปด้วย โลภะ–โทสะ–โมหะ หรือ ไม่มี โลภะ–โทสะ–โมหะ เลย นั่นแล คือ "พุทธรูป"

เริ่มแรก พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเป็น**เจ้าของ "รูป" ที่เป็น "พุทธรูป"** ทั้ง**หลายเหล่านี้** อย่างงาม อย่างบริบูรณ์ ครั้นต่อมา พระสงฆ์สาวก อริยสาวกทั้งหลาย ก็ได้รับรู้ทำตาม ได้ทรงขึ้น ได้มีขึ้น และได้ถ่ายทอดบอกสอนสืบเนื่อง (เลข) กันต่อ ๆ มา ตราบจนกระทั่งบัดนี้

ณ บัดนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าดับขันธ์ปรินิพพานไปแล้ว *ดังนั้น จะมี "พุทธรูป" ก็ที่พระอริยสงฆ์สาวกทั้งหลาย เท่านั้น ที่จะทำให้สามารถรู้ สามารถเห็น สามารถรับสัมผัสเอาได้* และสำคัญที่สุดก็คือ เรานั่นเองที่จะต้อง ทำให้ "ทรงขึ้น" ทำให้มี "พุทธรูป" ขึ้นที่ตัวเรา ให้ถูก ให้ตรง ให้ดีที่สุดเป็นที่สุดให้ได้ **นั่นคือ เราก็ได้พึ่ง "พุทธรูป" นี้ ที่ทรงที่มีอยู่ในตัวเรานี้ ทั้งผู้อื่นก็จะสามารถรับรู้ รับเห็น รับสัมผัสต่อและต่อไปได้อีก**

ดังนั้น ใครผู้ใด ยังยึดเอาได้แต่เพียง "พุทธรูป" เก๊ๆ หรือ "พุทธรูป" ที่สมมุติ ๆ "พุทธรูป" เปลือก ๆ ก็จงวาง จงปอกลอกเปลือกออก ค้นหาเอาแก่นให้ได้เถิด

ส่วน **"พุทธคุณ"** (นาม) นั้น ก็คือ **"ปัญญาธิคุณ"** ซึ่งหมายเอา ตัวจิต–ปัญญาของเราเอง ที่จะต้องรู้จริงรู้จัง รู้ถูกรู้ตรง รู้ตัวจิตที่ โลภะ–โทสะ–โมหะ น้อยลงๆ และจนไม่มีเลยอย่างขาดสนิทหลีกซึ่งไม่เหลือเศษ จึงเรียกสภาพที่หมดสนิทไม่เหลือเศษนี้ว่า "**บริสุทธิคุณ**"

69

การรู้ในจิต ที่จะทำอย่างไรจึงจะลด โลภะ–โทสะ–โมหะ ได้ และการรู้การเห็น "จิต" ที่มันลดจนมันหมดสิ้นได้จริงๆ นั่นเองคือ "**ปัญญาธิคุณ**"

การทำได้ การมีจริง การเป็นจริง ที่จิตจริงๆ นั่นเอง คือ "**บริสุทธิคุณ**"

และ การที่ได้มีประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้เสียสละให้ผู้อื่น ได้ช่วยผู้อื่น ให้มี "พุทธคุณ" ขึ้นมาสืบเนื่องต่อไป ๆ อีก นั่นเอง คือ "**กรุณาธิคุณ**"

แม้เพียงให้เขาได้รับสัมผัส "รูป" ที่เป็นพุทธ หรือ ให้เขาได้รับ "พุทธรูป" ที่เกิดจากเรา ก็เป็นมงคลอันอุดมแล้ว เป็น "บุญ" แล้ว และยิ่งให้เขาได้เกิด "พุทธคุณ" เกิดรู้ได้ด้วยปัญญาอันยิ่ง และเกิดทำ "พุทธคุณ" ให้มีให้เป็นให้ได้ที่ตนขึ้นอีก ก็ยิ่งเป็นมหามงคลอันมหาอุดมยิ่ง เป็น "บุญ" มหาศาลยิ่ง ๆ ขึ้น

"พุทธรูป" อันคือ "รูป" หรือ สิ่งที่ถูกรู้ ซึ่งมีความหมายเฉพาะ ไม่ใช่ "รูป" ทั่วๆ ไปนี้ และ "พุทธคุณ" อันคือ "นาม" หรือ สิ่งที่เป็นตัวรู้เสียเอง ซึ่งก็มีความหมายเฉพาะ ๆ อยู่ ไม่ใช่รู้กลาง ๆ ทั่ว ๆ ไปด้วย จึงต้องทำความเข้าใจให้ดี ๆ ให้ถูก ๆ ให้ตรง ๆ กันให้ได้จริง ๆ

"พระพุทธ" ที่แท้ ๆ จึงเป็นของสุขุมลุ่มลึกอยู่ มีได้ทั้งที่เป็น "ของจริง" และมีได้ทั้ง "ของสมมุติ"

อย่าไปยึดมั่นผูกพันหลงปักใจมั่นคง อยู่แต่คำว่า "พระพุทธ" โดยไม่รู้ "รูป" ไม่เข้าใจ "นาม" ของพระพุทธแท้ ๆ ให้ได้ อยู่นักเลย มิฉะนั้น เราจะไม่ได้ "สรณะ" (ที่พึ่ง) ที่ถูกต้องและแท้จริง แล้วเราก็จะได้แต่หลงกราบหลงไหว้ หลงระลึกถึงพระพุทธที่เป็นเพียง "รูป" ไม่มี "นาม" ก็เลยไม่มี "คุณภาพ" ไม่มีฤทธิ์อันแท้จริงถูกต้อง หรือไม่ก็หลงได้แต่กราบไหว้ พระพุทธที่เป็นเพียง "นาม" ที่เป็นเดรัจฉานคุณ หรือ ไสยคุณ อันนอกเป้าหมายของผู้ใฝ่พุทธคุณ และมันก็จะได้แต่กราบแต่ไหว้พระพุทธ อ้อนวอนพระพุทธไปเปล่า ๆ ปลี้ ๆ โดยจิตปัญญาของผู้กราบไหว้อ้อนวอน จะไม่ได้ "พระพุทธ" มากกว่านั้นเลย

70

หรือยิ่งไปกราบไหว้บนบานขอ ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุข แบบโลกย์ ๆ หรือขอคนรักคนใคร่ ขอกามคุณ ความสวยงาม ความสมใจ ในรูป–รส–กลิ่น–เสียง–สัมผัส ต่าง ๆ ก็ยิ่งผิดจุดมุ่งหมายของ "พุทธ" ใหญ่เลย นั่นมันกลายเป็นว่า "พระพุทธ" คือ เทพเจ้า (GOD) หรือคือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์แบบศาสนาลัทธิอื่น

เป็น "พระเจ้า" ผู้บันดาลตะพึด **ไม่รู้ดีรู้ชั่วที่ทวนกระแส** ไม่รู้ว่า "กาม-ตัณหา" คือ ของควรแจกควรจ่ายกันล่ะหรือ ? "ภวตัณหา" คือ ของควรส่งเสริมก่อสร้างให้หลงเมามัว หรือควรละควรคลาย ? กลายเป็น "นักสร้าง" ทำเดียว "นักบันดาล" เสียทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นผู้สร้างสรรค์อะไรต่ออะไรอย่างไม่มีประมาณ ไม่มีขอบเขต กระทั่ง**ใครจะมี "ตัณหา"** อย่างไร ก็บันดาลให้สมใจไปโหมดเลย !

อย่างนี้นั้นไม่ใช่ "พระพุทธเจ้า" หรือไม่ใช่ "พุทธ-คุณ" อย่างแน่ๆ เพราะท่านผู้บันดาลอย่างนี้ ไม่รู้แม้แต่กิเลส แม้แค่ตัณหาที่เป็น "กาม" เป็น "ภพ" เอาเสียจริง ๆ

ดังนั้น ฤทธิ์เดชที่บันดาลให้คนสมใจเจริญใน ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–โลกียสุข และรูป–รส–กลิ่น–เสียง–สัมผัส ทั้งปวง ที่ปุถุชนใฝ่ "โลภ" อยู่ หรือแม้ฤทธิ์เดชที่บันดาลให้คนชื่นชอบเหลิงใจ ที่ตนหนังเหนียว ยิงไม่ออก ฟันไม่เข้า แล้วก็ทำให้คนหลงฤทธิ์ หลงไสยคุณนั้น เกิดห้าวหาญ เหิมห่าม เป็นบุคคลประมาท อาจก่อวิวาทได้โดยง่าย ก่อ "โทสะ" ได้อย่างหลงตัวว่า ตนมี "ของดี" อย่างนี้ จะไม่เรียกว่า "พุทธคุณ" หรือ "คุณธรรม" ของ "พระพุทธเจ้า" เลย เป็นอันขาด

ในฐานะที่อุตส่าห์เป็นถึง "พุทธศาสนิกชน" ก็ควรจะได้สิ่งที่เรียกว่า "พุทธ" แท้ ๆ กันเถิด อย่าไปหลงยึด "พระพุทธ" เป็นแค่ "พระเจ้า" ผู้จะประทานไม่เลือก ไม่ว่าอะไรก็ให้ตะพึด หรือเป็นแค่ "เทพเจ้า" ผู้มีฤทธิ์มีไสยคุณ อย่างนั้นอยู่นักเลย

และยิ่งไปหลง "พุทธรูป" หรือ "พระพุทธรูป" กันอย่างไม่ถูกสาระ หลงกราบ หลงไหว้โดยไร้ปัญญา มันก็งมงาย เปล่าดาย สมัยหินอยู่อย่างนั้นเอง

ถ้าแม้นเราเห็นคนอื่นเขายกมือไหว้เคารพ บูชา กราบ "พระพุทธรูป" อันปัจจุบันถือสนิทว่า เป็น "ปูชนียวัตถุ" สูงสุด เราก็มิใช่ว่า จะเข้าใจตามเขาไม่ได้ เรา

ย่อมรู้ ย่อมเข้าใจใน "สมมุติสัจจะ" นั้น ๆ เมื่อเราอยู่ในสภาพที่จะต้องกราบไหว้บูชาด้วย เราก็เคารพกราบไหว้บูชาตามเขาไปได้ ไม่เป็นไรหรอก เหมือนเราไหว้เคารพ รูปถ่าย รูปปั้น ของพ่อของแม่ เราก็ไหว้เคารพใน "พระคุณ" หรือ ในคุณงามความดีของท่าน แต่มิใช่ว่าเราไหว้เพราะท่านมีฤทธิ์ มีอภินิหารอยู่ในรูปถ่าย รูปปั้นนั้นเป็นอันขาด "พระพุทธรูป" ก็เช่นเดียวกัน เราก็กราบ เราก็ไหว้ได้อย่างสนิทใจโดยไม่ไร้ปัญญา และจะยิ่งกว่าด้วย เพราะ "พระพุทธเจ้า" เราบูชาได้ เหนือกว่าพ่อแม่ก็ยังได้ **เราจะต้องอ่อนน้อมอ่อนโยน แต่ไม่ใช่อ่อนแอ และเราจะต้องแข็งแรง แต่อย่าแข็งกระด้าง** โลกต้องมีพระพุทธรูป หรือพระเครื่อง ฯ นั่น ห้ามยาก เพราะได้บอกมาแต่แรกแล้วว่า **นักก่อ นักสร้าง** *และ***กิเลส***อันเป็นเหตุให้เกิด* **"ของสมมุติ"** *มันจะก้าวหน้าปรุงแต่งไปอย่างนั้นแหละ หยุดยั้งยาก ซึ่งจะหยุดได้ ก็ต้องช่วยกัน ร่วมไม้ร่วมมือกันจริง ๆ*

จึงใคร่เตือน ใคร่ปลุกสติของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย จงอย่าเพิ่งเชื่อตามๆๆๆ และรีบหลง "ของสมมุติ" หลง "ภาษา" กันเร็วเกินไปนัก ขอให้เราชาวพุทธทั้งหลายจงได้ "วิชชา" ได้ "ปัญญา" ที่เป็นพ่วงแพจะพาตนไปสู่จุดหมายปลายทางของ "พุทธ" ไปสู่ความพ้นทุกข์ที่แท้ คือ นิพพาน และ เป็นอรหันต์ ให้ถูกตัว ถูกตนจริง ๆ เถิด

ปัจจุบันนี้ พระพุทธรูป พระเครื่อง ฯ ได้กลายเป็น "พระเจ้า" เป็น "เทพเจ้า" เหมือนที่พึ่งที่ยึดถือของศาสนาอื่นอย่างสนิทแล้ว ผิดกันแต่ว่าของพุทธนั้น "รูปสมมุติ" มีรูปร่างหน้าตาอย่างหนึ่ง ส่วนของศาสนาอื่น ลัทธิอื่นเขาก็มี "รูปสมมุติ" ไปอีกแบบหนึ่งต่าง ๆ นานา เป็นรูปคน รูปพระ รูปสัตว์ รูปสิ่งของต่าง ๆ ไปจนกระทั่งถึงแผ่นไม้ แผ่นโลหะ แผ่นผ้าลงยัญ กระทั่งรูปอวัยวะสืบพันธุ์ของคน พิลึกกึกกือมากมาย และแม้บางศาสนาบางลัทธิจะไม่มี "รูปสมมุติ" เลย ก็ตาม แต่เนื้อหา แก่นสาระ หรือ "นามธรรม" ที่ไปคว้าเอา ถือเอา ยึดเป็นที่พึ่งนั้น ล้วนเป็น "คุณภาพ" เป็น "ฤทธิ์" ชนิดเดียวกันเหมือนกันไม่มีผิดกันเลย คือ ไม่ได้ยึดไว้เพื่อเป็นเครื่องเตือนตนให้ละ "โลภะ" คลาย "โทสะ" พ้น "โมหะ"

72

แต่ยึดไว้บูชาไว้เพื่อเป็นเครื่องส่งเสริมให้ตนสมใจใน "โลภะ" แล้วก็ทวีความโลภให้ยิ่ง ๆ ขึ้น บูชาไว้เพื่อเป็นเครื่องส่งเสริมให้ตนก่อ "โทสะ" แล้วก็หลงตนเบียดเบียนผู้อื่นยิ่ง ๆ ขึ้น จึงไม่มีโอกาสพ้น "โมหะ" หรือบรรลุญาณ มีโลกุตตระปัญญาได้เลยจริง ๆ

เรื่องพระพุทธรูป พระเครื่อง ฯ อะไรต่าง ๆ นั้น อีกต่อไปในอนาคตอันไกลยิ่งจะมีหนักยิ่งกว่านี้ คือ รูปหล่อพระสงฆ์ (เกจิอาจารย์ในปัจจุบันนี้) จะกลายเป็นพระพุทธรูป และ พระพุทธรูป ที่เรายึดถือกราบไหว้ในปัจจุบันนี้ จะกลายเป็น รูปพระสาวก หรือเป็น รูปเทวะ ไป นั่นเป็นเรื่องบทบาทแห่ง "อนิจจัง" ในอนาคตมันไม่ใช่ของแปลกอะไรถ้าเข้าใจด้วยปัญญาญาณ

เราได้เริ่มใช้ "สติ" และได้ "สมถะวิปัสสนา" (คือฝึกฝนพากเพียรประพฤติจริง ๆ เพื่อให้เกิดผล เพื่อให้รู้แจ้ง) ใน "รูป" ใน "นาม" ขั้นที่หนึ่ง อันเป็นการแยกรูป แยกนาม ของ "พระพุทธ" รัตนตรัยดวงแรกมาแล้ว เพื่อจะได้ละทิ้ง หรือ วางส่วน "ชั่ว" (ที่ไม่ใช่ "สรณะ" อันดีแท้) ออกไป จะได้ยึด หรือ เอาแต่ส่วน "ดี" ไว้ เป็น "ปัฏฐาน" ของเรา

ที่เราต้องอธิบายกันถึงขนาดนี้ และให้ทำ "สมถะวิปัสสนา" คือ มีสติมั่นคง มีใจเป็นกลาง ไม่ยึดอย่างโน้นอย่างนี้ไว้ และมีธรรมวิจัย มีการแยกแยะ พิจารณาเหตุผลให้แจ้งแทงทะลุความจริง มีวิริยสัมโพชฌงค์ มีความตั้งใจกระทำให้แท้เสมอ ๆ ให้ได้กันถึงขั้น แม้แต่ "พระพุทธ" สรณะอันแรกของชาวพุทธ ก็เพราะปัจจุบันนี้ความเข้าใจ ความเห็นได้ (ทิฏฐิ) ของชาวพุทธเรามันได้ถูกเบน ถูกหักเห หรือถูกอะไรต่ออะไรกลบเกลื่อน เลื่อนเลอะไปมากมาย นักต่อนักแล้ว จนพากันเข้าใจไม่ตรง เห็นกันไม่ได้แท้ (กลายเป็น "มิจฉาทิฏฐิ" ไปมากกว่ามาก) ไม่เหมือนในพุทธกาล หรือยังเป็นยุคใหม่ ๆ หลังพุทธกาลมาเล็กน้อย ซึ่งมีความบริสุทธิ์ ความตรงความแท้อยู่

การรู้ต้องรู้ให้ลึก ถึง**เหตุ** ถึง**นิทาน** ถึง**สมุทัย** และถึง**ปัจจัย** ให้ครบถ้วน

แท้ถูกจริง จึงจะเป็นของละเอียด ตามพระพุทธพจน์สอนพระอานนท์ใน มหานิทานสูตร ทีฆนิกาย มหาวรรค สุตตันตปิฎก

เช่น "พระพุทธ" อันเป็นดวงแก้วดวงหนึ่ง ที่เราจะต้องยึดถือศรัทธาพึ่งพาอย่างแท้จริงนี้ ถ้าเราจับเอามาเป็น "ปัจจัย" คือ เป็นเครื่องช่วยชีวิตอย่างไม่ใช่ "พระพุทธ" ที่แท้ ว่าเป็น "พระพุทธ" ที่มีคุณลักษณะเหมือนภูเขา เหมือนต้นไม้ เหมือนหินศักดิ์สิทธิ์ มันก็จะไม่ผิดอะไรกับเราเป็นมนุษย์สมัยหิน สมัยยังด้อยปัญญาจริงๆ ซึ่งทุกคนก็คงจะรู้ จะเข้าใจดีมาแล้ว เรื่องคนโบราณยึดถือกราบไหว้บูชาภูเขา กราบไหว้หิน กราบไหว้แท่งไม้ ต้นไม้ กราบไหว้พระอาทิตย์ พระจันทร์ กราบไหว้แม่น้ำ อะไรต่างๆ หรือ แม้จะเข้าใจ "พระพุทธ" เป็น "พระเจ้า" (GOD) อย่าง พระพรหม อย่าง พระนารายณ์ อย่าง พระศิวะ หรือ แม้อย่างพระยะโฮวา อะไรก็ตาม มันก็อยู่ในลักษณะเดียวกันนั่นเองกับคนสมัยโบราณ ที่เขาสมมุติว่า ภูเขามีวิญญาณเทพเจ้า ต้นไม้มีวิญญาณเทพเจ้า แม่น้ำมีวิญญาณเทพเจ้า "เทพเจ้า" หรือ "พระเจ้า" หรือ "พระผู้เป็นเจ้า" อะไรนี้ มันก็ยึดสมมุติ "นามธรรม" ว่าเป็น "จอมผู้บันดาล" อยู่ในลักษณะเดิม เพียงแต่ว่า เปลี่ยน "รูป" ไปตามศิลปะซึ่งตบแต่งประดิษฐ์ก่อสร้างขึ้น เพื่อกลบเกลื่อนของเก่า ที่เบื่อแล้ว ไปตามความนึกคิดของผู้สร้าง ผู้กำหนดสมมุติขึ้น เท่านั้น

ถ้าผู้ใดเพียงเข้าใจได้ มีปัญญาแทงออกว่า ภูเขาซึ่งมี "รูป" เป็นก้อนดินก้อนหินแท้ๆ จะมี "นาม" เป็นวิญญาณอันยอด อันยิ่ง อันสูงส่งนั้น เป็นไปไม่ได้ จึงยกระดับการยึดถือของตน ขึ้นมายึดถือรูปปั้นของพระพรหม พระนารายณ์ เสีย มันจะได้ดูฉลาดขึ้นมาหน่อย *มันก็ฉลาดขึ้นมาได้หน่อยจริงๆ คือได้ "รูปธรรม" มาเพิ่มขึ้น "นามธรรม" มันก็เท่าเก่า* แต่ก็ไม่ได้พ้นยังงมงายอยู่เท่าเดิม กล่าวคือ ก็รูปปั้นมันจะแตกต่างไปจากหิน จากดิน หรืออย่างดีก็โลหะนั่นเสียเมื่อไหร่ มันก็คงคือ หิน – ดิน – โลหะ ฯลฯ อันเป็นสมบัติของภูเขาอยู่นั้นเอง เพียงแต่นำมาหล่อหลอมประดิษฐ์ "รูป" ขึ้นมาให้ดูเป็นผู้เป็นคนบ้าง เป็น "รูป" อย่างนั้น ลายอย่างนี้บ้าง เท่านั้น ไม่เห็นมันจะผิดกันตรงไหน ? ! บาง "รูป" ก็เอาไม้(จากต้นไม้) นั่นแหละ มาแกะสลักรูปเข้าชัดๆ เขียนลายลงไปบ้าง หรือแม้ที่สุด จะไม่ยอมให้มี "รูป" หลอกล่อนับถือเคารพ เช่น ศาสนาคริสต์บางนิกาย ศาสนาอิสลาม ก็ตาม ก็คงหลงสมมุติ

74

วิญญาณ สมมุติ "นามธรรม" ไว้อันหนึ่ง อันดูเหมือนจะสิงอยู่ในทุกสิ่งไปหมด แม้ในข้าว ในขนมปัง ในเสื่อ ในรองเท้า ฯลฯ เพราะคำอธิบายว่า "*พระเจ้าเป็นทุกสิ่ง ทุกสิ่งพระเจ้าประทานมาทั้งสิ้น*" นั้น คนผู้ยังไม่กระจะกระจ่างแจ้งแท่งทะลุจริง ๆ ก็จะยังติดยังข้องอยู่กับคำอธิบายนั้น จะเข้าใจเหนือขอบเขตของภาษาไปได้ยาก สุดท้ายก็เลยไปหลงเชื่อว่า "พระเจ้า" มีฤทธิ์ พระเจ้าเป็น "ตัวตน" (นามธรรม) ชนิดหนึ่ง พระเจ้าคือพระผู้ช่วย "พระเจ้า" หรือ "วิญญาณที่เราเคารพ" คือผู้บันดาลให้เรามี เราเป็น เราได้ คนจึงยึด และ "รู้" ได้แต่ความเป็น ความมีความได้ โดยต้องพึ่งผู้อื่น บันดาลให้ **ทำให้ ไม่พึ่งตน ไม่พึ่งการกระทำ (กรรม) ของตน** ก็เลยกลายเป็นคนมักได้ง่าย ๆ ขี้เกียจ ไม่ทำ แต่จะเอา ไม่ทำ แต่จะขอ จะเอาแต่ที่ผู้อื่นบันดาลให้ ความหลงยึดที่ผิด ๆ อย่างนี้เอง ที่กลายเป็นแนวโน้มอันทำให้คน "ขี้โลภ" แล้วก็ขี้เกียจ ขี้ขอ ไม่พัฒนา เป็นค่านิยมที่ซ้ำเติมสังคม ทับถมโลกให้เลวร้ายลงไปทุกวัน ๆ

และที่สุด "พระพุทธ" ของเราเดี๋ยวนี้ ก็เป็น "วัตถุรูป" (พระพุทธรูป, รูปพระพุทธ, พระเครื่อง ? ฯลฯ) หรือแม้จะมี "วิญญาณ" มีนามธรรม หรือคุณธรรม ก็กลายเป็น "พระเจ้า" ดังกล่าวแล้ว

แล้วก็ไปยึด ไปถือเอาเช่นคนโบราณอีกอย่างเก่า *ทุกวันนี้ จึงไปกราบไหว้ แล้วก็ร่ำร้อง อ้อนวอนเอา ประณมมือขอ นอบน้อมขอ เดินเวียนรอบขอ* ผู้หลงไหลเช่นนี้ จึงคือ "คนตาบอด" โดยแท้ เช่นที่พระพุทธองค์ทรงอธิบายไว้ละเอียดลออใน "เตวิชชสูตร" ทีฆนิกาย ศีลขันธวรรค พระสุตันตปิฎก

มันเลยกลายกลับไปเป็นคนโง่สมัยหิน เช่นเดิม และไม่รู้ทางแห่งสุขเกษมแท้หรือทางนิพพานได้ เพราะ พึ่งตน หรือ พึ่ง "กรรม" ไม่ได้เป็นที่สุด

พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ชัดว่า "**ทางที่จะมีลาภ กับ ทางนิพพาน เป็นคนละทาง**" ต้องไม่หวังได้ ไม่หวังเอา ไม่หวังมี ไม่หวังเป็น (อันยังเป็น "ภวตัณหา" และ "กามตัณหา") จึงจะเป็นทางนิพพาน จะต้องไม่ไปขอลาภ ขอยศ ขอสรรเสริญจาก "พระพุทธ" จึงจะถูกแท้ เอาละแม้จะอ้อนวอนขออย่าง "พระเจ้า" ก็จงขอ "นิพพาน" นั่นเถิด "พระพุทธ" ท่านมีให้แน่ๆ อย่างอื่นท่านมีที่ไหน ? คิดดูดี ๆ ใช้ "สติ" ตรองให้เห็น

75

ดังนั้น ถ้าใครจะยึดถือ "พระพุทธ" เพียงไปกราบไหว้พระพุทธรูป แล้วก็อ้อนวอนนอบน้อมขอสมบัติโลกีย์อยู่ ก็ยังคือผู้มี "พระเจ้า" พระผู้ประทานเป็นที่ยึดถือ อันยังไม่ใช่ "พระพุทธ" ที่แท้

"นามธรรม" ที่แฝงอยู่ใน "วัตถุรูป" นั้น ยังแค่ชั้นพรหม แค่ชั้นนารายณ์ หรือแค่พระยะโฮวา เป็นอย่างสูง ผู้นั้นจึงยังคว้าเอา "พระพุทธ" ได้มาแค่ "พระเจ้า" (GOD) พึ่ง "พระพุทธ" อยู่เพียงแค่ตำแหน่งฐานะของ "พระเจ้า" เท่านั้น ใช่หรือไม่ ? ใช้สติไตร่ตรองให้แจ้ง

"พระเจ้า" นั้น ดับ "รูป–รส–กลิ่น–เสียง–สัมผัส" แล้วหรือ ? "พระเจ้า" ยังไม่ดับความเกิด "พระเจ้า" ยังมีสภาวะ "อัตตา" ยังมีภพ ยังมี "ตน" ให้ยึดมั่นถือมั่น ยังไม่วางทุกสิ่งเป็น "อนัตตาธรรม" ยังไม่หยั่งแจ้งแทงทะลุ "สุญญตา" เป็นที่สุด

การเห็น "สักกายะ" อันหมายถึง "นามรูป" หรือ "ตัวการใหญ่" หรือ "ตัวตน" ของสิ่งใด ๆ ต้องเห็นให้แจ้งแทงให้ทะลุเช่นนี้ ต้องหยั่งลึก ต้องแทงตลอด

"พระพุทธรูป" เราเห็นด้วยตาได้ง่าย และรับยึดเอามาเป็น "ปัจจัย" ในการพึ่งพา เราก็จะต้องให้ "สติ" ทำปัญญาให้เกิด ให้เห็น หยั่ง "สมุทัย" ของพระพุทธรูปลงไป หาที่มาหรือเค้าเงื่อน จนกระทั่งแม้หยั่งรู้ที่มาได้ ก็ให้หยั่งใน "นิทาน" อันเป็นเบื้องหลัง เป็นมูลก่อน "สมุทัย" เข้าไปอีก ถึงแม้รู้ประวัติรู้นิทานของ "พระพุทธ" แล้ว เราก็จะต้องแทงย้อนทะลุ เข้าให้สุดแก่น สุดต้นทาง อันเรียกว่า "เหตุ" หรือ หมายเอาแก่นแท้ เนื้อจริงนั้น ๆ มาให้ได้

พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้อย่างนี้ สอนให้แทงทะลุด้วยการหยั่ง **เหตุ นิทาน สมุทัย ปัจจัย** เป็นระดับๆลึกเข้าๆกันถึงขนาดนี้ จึงจะเรียกว่าลูกศิษย์ตถาคต ไม่เช่นนั้นไม่มีคำว่า "รู้แจ้งแทงทะลุ"

เช่นทุกวันนี้เรามี :–

76

"พระพุทธรูป" เป็น "ปัจจัย" ของศาสนา เป็นเครื่องมือ เป็นอุปกรณ์ ก็ว่า เป็นสรณะ เป็นที่ยึด ถ้าคนด้อยปัญญาจริงๆ ก็ปักใจยึด เอาก้อนโลหะหล่อ แท่งดินปั้น หรือท่อนไม้แกะ ชิ้นนั้นๆ นั่นเอง เป็น "พระรัตนตรัย" ดวงที่ ๑ เป็น "พระพุทธ" แท้ๆ ของเขา ก็เอาข้าวเอาแกงไปถวายบ้าง หน้าร้อนกลัวท่านร้อนก็เอาออกมาสรงน้ำให้ท่านบ้าง นั่นคือ "ความหลง" ชนิดที่ไม่มีเหตุไม่มีผลเอาเลย เรียกว่า ไม่รู้**เหตุ** ไม่รู้**นิทาน** ไม่รู้แทง**สมุทัย** ไม่ทะลุซึ้งใน**ปัจจัย**เอาเลย ถ้าผู้ทำเช่นนั้นทำด้วย ไม่รู้จริงๆ ชื่อว่า เป็น "คนหลงแท้" ถ้าพอรู้ คือ เคยได้ยินได้ฟังมาเหมือนกัน พอมีปัญญาเข้าใจอยู่ว่า "*พุทธะ*" *นั้น แท้ๆไม่ใช่รูปปั้นรูปนั้นหรอก* แต่กระนั้นก็ยังทำกับพระพุทธรูปเยี่ยงที่กล่าวผ่านมาแล้วนั้นอยู่ ก็ยังชื่อว่า "คนหลง" อยู่เช่นกัน (ยกเว้นผู้ต้องทำเพราะภาวะจำเป็นต้องทำ)

เราต้องมาใช้ "สติ" พิจารณาต่อไปอีก ให้ลึกเข้าไปว่า เรายึด "พระพุทธรูป" เป็นปัจจัยนั้น เพราะเหตุ (สมุทัย) อะไร ?

เราก็จะต้องรู้ให้ได้ถึง "สมุทัย" นั้นจริงๆ ก็โดยนัยะ แยกรูปนามให้ออก อย่างที่ได้อธิบายมาแล้ว แล้วเราก็จะได้ทิ้งที่เป็นเปลือกนอก (อันคือ "รูปธรรม" หรือ ก้อนแท่งแห่งรูปพระพุทธนั้น) ยึดเอาเนื้อหาสาระแท้ (อันคือ "นามธรรม" หรือ คุณธรรม หรือ พุทธคุณแท้ๆ) ไม่ไปเสียเวลาประคบประหงมอยู่กับเปลือก จึงจะได้ชื่อว่า มี "สรณะ" สูงขึ้นเป็น "พุทธะ"

ถึงแม้อย่างนั้น ที่ลึกซ้อนลงไปอีกเป็น "นิทาน" เป็นสภาวะ เป็นเรื่องราว เป็นคุณค่า เป็นของสำคัญ เนื้อชัดๆ ยิ่งกว่า ลงไปอีก ก็ต้องเพ่งแทงค้นเข้าไปรู้ให้ได้อีก จึงจะทิ้งกระพี้ออกไปได้อีก (ต้องรู้แจ้งใน "คุณธรรม" หรือ "พุทธคุณ" แท้ๆ ให้ถูกให้ตรง ให้ได้)

สุดท้ายก็เจาะไช ตามหยั่งเซาะลึกเข้าไปจนถึง "เหตุ" แท้ ที่มาจริง เข้าไปจนถึงแก่นนั่นแหละ เราจึงจะได้รู้แจ้ง รู้ชัดได้ถึงจุดยิ่ง คือ รู้ได้รอบถ้วนหมด **ชัดเจนทั้ง พระพุทธรูป พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสิทธัตถะ พุทธคุณแท้ พุทธคุณเทียม ว่า อะไรเป็นอะไร ? มันเกี่ยวโยงไปมายังไงกัน ?**

77

จะให้ดีก็แทงเข้าไปอีก ให้ละเอียดลึกซึ้ง จนที่สุด เป็นที่สุด จึงจะเป็นลักษณะของ "พุทธะ" ศิษย์ตถาคต ดังนี้

การมี "พระพุทธ" เป็นสรณะ จึงคือการสร้าง "ปัญญา" หรือ สร้าง "วิชชา" ให้แก่ตน ให้ได้ถูกแท้ ตรงทาง นั่นเอง ไม่มีอื่น ใครยึด "พระพุทธ" ถูกตัว จนได้ผลหลุดเลาะการมีสงคราม เลิกการยังเต็มไปด้วยการต่อสู้ออกมาได้บ้าง คือ ปอกเปลือกออกเรื่อย ๆ ได้เนื้อ ได้แก่นแท้ขึ้นทุกที ๆ นั่นเอง สิ่งที่ไม่ใช่เนื้อ ไม่ใช่แก่น ก็ละทิ้ง หยุดยึด หลุดออกไป ๆ ๆ ก็เป็นการเขยิบฐานะ เขยิบปัญญา สร้างพ่วงแพให้ตนเองสูงขึ้นได้จริง แต่ถ้าใครยังหลงยึดเอาแต่สิ่งล่อ หรือว่า มีแต่ติดตัง ยึดแน่น ผูกเพิ่มจารีตเข้าไป เติมเปลือกให้หนาเข้า ๆ และหรือ หลงใหลใน "รูป" โฉมแห่งองค์พระพุทธเจ้าเข้าไปอีก หรือ ยังยึดติดอยู่เพียงฤทธิ์เดช**นามธรรม**แค่ความเป็น "พระเจ้า" ก็จงไปไตร่ตรองดู

ผู้ใดใช้ "สติ" สร้าง "ปัญญา" เพ่งแทง ประพฤติดูให้รู้แจ้ง จนปักจิตปักใจเชื่อแท้(ศรัทธา) แล้วก็เกิดละวาง ที่เราไปยึดอยู่ ออกมาให้ได้ เป็นเปลาะหนึ่ง ทิ้งไปจำนวนหนึ่ง ส่วนหนึ่ง จำนวนความยึด (สรณะ) ที่เหลืออยู่ นั่นแหละ เป็น "ปัฏฐาน" ของเรา มีขอบเขตมีอำนาจบงการ (อาณา) มีการเกื้อหนุนชีพให้เป็นไป (ปาณะ) อยู่อย่างแท้จริง ตามความเป็นจริงนั้น ๆ ก็จงเพ่งเพียรอีกต่อไปใหม่ แทงทะลุเข้าไปให้ได้ยิ่งขึ้นอีกๆๆ สิ่งที่เราต้อง "ยึด" (สรณะ) ก็จะเล็กลงน้อยลงไปตามลำดับ ๆ หรือ จะละเอียดสุขุมสูงขึ้น ๆ ตามลำดับ ๆ ใกล้ "สุญญตา" ใกล้ "อรณะ" เข้าไปเรื่อย ๆ

ที่จริง "พระพุทธ" ที่แท้ (คือปัญญาธิคุณหรือวิชชา บริสุทธิคุณหรือวิมุติ) นี่แหละ เราจะแบกไว้นานสุด นานกว่าสิ่งอื่น ไม่ใช่แบก "รูปธรรม" ไว้ แต่เป็น "นามธรรม" อันละเอียดสุขุมคัมภีรภาพขึ้นเรื่อย ๆ "พุทธะ" จะมาสิงวิญญาณอยู่ที่เรา จิตของเราจะถูก "พระพุทธ" เข้าแทรก เข้าสิง เข้าแทนที่เสมอ ๆ แต่ไม่ใช่สิงอย่างลืมตัว ทว่าเป็นการสิงอย่างรู้ตัว แจ้งชัด เป็นผู้มีปัญญาชาญฉลาดจริง ๆ ไม่งมงาย ไม่ยึดถือ ไม่ห่วงหวง เป็นผู้ละคลาย เป็นผู้วางขึ้นเรื่อย ๆ ตราบที่เรา

ยังมีฉันทะ มีวิริยะ มีจิตตะ มีวิมังสาอยู่ไม่เสื่อมคลาย จนที่สุดตัวเรา "**ตาย**" ไปจริงๆ เป็น "**อรณะ**" เราเองก็กลายเป็น "พระพุทธ" แท้ๆจริงๆ กระนั้นก็ยังจะต้องพากเพียรอยู่ มีระดับสูงขึ้นอีกอยู่

ขั้นแรกก็เป็น "**พระสุตพุทธ**" (พระอรหันต์ชั้นต้น) ก่อน ขั้นสูงขึ้น ๆ จึงจะเป็น "**พระอนุพุทธ**" (พระอรหันต์ชั้นสูงขึ้นมา) แล้วก็เป็น "**พระปัจเจกพุทธ**" (พระอรหันต์ชั้นสูงขึ้นมาอีก) ที่สุดถ้าเป็นไปได้เราก็จะเป็น "**พระสัมมาสัมพุทธ**" (พระอรหันต์ชั้นสูงสุด) และถ้าผู้ใดเป็นได้จริง มีได้จริง ถึงขั้น "**พระอนุตตร-สัมมาสัมพุทธเจ้า**" (เจ้าแห่งพระอรหันต์ทั้งหลาย) ก็ย่อม คือ ความจริง ในความจริงนั้น ๆ เอง

ทีนี้ก็มาถึงดวงแก้วดวงที่ ๒ คือ "**พระธรรม**"

โดยนัยเดียวกัน ตามลักษณะรูปรอยก็อยู่ในโครงสร้างอันเดียวกัน เราจะต้องทำ "สมถะวิปัสสนา" จนเกิดผลแทงทะลุ "รูป" รู้ "นาม" อันแท้จริง ของ "**พระธรรม**" ก็โดยใช้ "สติปัฏฐาน" และ "อาณาปาณสติ" ประกอบการปฏิบัติเรื่อย ๆไป นั่นเอง

"**รูป**" ของ "พระธรรม" ชั้นต้น คือ **คำสอน** หรือ **พฤติการณ์สอน** ซึ่งจะอยู่ใน **ภาษาพูด, ภาษาเขียน** หรือ จะอยู่ใน **สภาวะ, อาการที่แสดงปรากฏ** (ที่มีอยู่ในพระอริยะเจ้าทั้งหลาย) ก็ได้ ทั้ง 2 อย่าง นั้น เราเรียกว่า "**ปริยัติธรรม**"

. แต่เดิมเริ่มแรกจริง ๆนั้น "พระธรรม" เป็นสภาวะกลาง ๆ อันเป็นของมีอยู่แล้วในโลก เป็น "**รูป**" เมื่อเกิดเจ้าชายสิทธัตถะขึ้นมาเป็น พระพุทธเจ้า ก็มี "ผู้รู้พระธรรม" ขึ้นมา ผู้รู้นั้นเป็น "**นาม**" ก็คือ **องค์พระสมณโคดม หรือ เจ้าชายสิทธัตถะ** นั่นเอง ส่วน สิ่งที่ถูกรู้ นั้น เป็น "**รูป**" จึงคือ "**พระธรรม**" ทั้งหลายทั้งปวง

ไม่ว่าจะเป็น นามรูป หรือ ไตรลักษณ์ หรือ ปฏิจจสมุปบาทธรรม หรือ จิต–

79

เจตสิก หรือนิพพานธรรม กระทั่งอริยสัจธรรม ฯลฯ ล้วนเป็นสภาวธรรม ทั้งนั้น เป็น **ตัวตนของธรรมะ** แท้ ๆ เป็น "พระธรรม" ที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ได้แจ้งจริง พระธรรม เป็น **สิ่งที่ถูกรู้** พระพุทธเจ้า เป็น **ผู้เข้าไปรู้** หรือเป็น **ผู้รู้**

สิ่งที่ถูกรู้ กับ **ผู้รู้** ก็เป็นของคน ๆ เดียวกัน นั่นเอง เป็นความประชุมของกลุ่ม "นาม–รูป" ของคนผู้เดียว เป็น "*กาย*" (*ความประชุม*) อันเดียวกัน ที่มี "*เวทนา*" อยู่ในนั้นพร้อม และก็เป็นเรื่องของ "*จิต*" แท้ ๆ ตรง ๆ ขั้นปรมัตถ์ ที่ประกอบไปด้วย "*รูปธรรม*" *กับ* "*นามธรรม*" อันเป็นกองเป็นก้อนแห่ง "ความตรัสรู้" ของพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งองค์เดียว (เอโก ธัมโม)

ซึ่งเรียกรวมกันได้สนิทว่า "พุทธธรรม" เป็น **นาม–รูป** อย่างหนึ่งในโลก อันมีประโยชน์ต่อมนุษย์โลกยิ่งเหลือเกิน

และแล้ว พระสมณโคดม จึงกำหนดอธิบาย ชี้เน้น จำกัดความหมายของ "ธรรม" ทั้งหลายขึ้น ว่า ถ้าส่วนดีที่ "พุทธ" หมายนั้น คือ อย่างนี้ ๆนะ ! (กุศลธรรม) จงกระทำ ถ้าส่วนไม่ดีละก็อ "พุทธ" หมายเอาอย่างนั้นๆนะ ! (อกุศลธรรม) จงอย่ากระทำ ดังนี้ คำกำหนด ต่างๆ จึงเรียกว่า "พระธรรม" อันเป็น**คำสั่ง**ของพระศาสดา (อาณา) บ้าง เป็น **คำสอน** ของพระศาสดา (อนุสาสนี) บ้าง นี่คือ **ปริยัติธรรม** นัยะหนึ่ง เรียกว่า ส่วน "ภาษา" ส่วน "คำพูด" ส่วนวจีธรรม ยังเป็นเพียง "พระธรรม" หยาบๆ ตื้นๆ เปลือกๆ ยังไม่เป็นปรมัตถ์ ยังไม่ใช่ตัวสภาวะ, ตัวสาระแท้ ๆ

อีกส่วนหนึ่ง ก็คือ พฤติการณ์ ต่างๆ หรือ อาการ กิริยา อิริยาบถ กายกรรม ที่แสดงปรากฏ ของ พระสมณโคดมองค์บรมศาสดา ทั้งของ พระอริยสาวกทั้งหลาย ซึ่งผู้รับรู้ รับสัมผัส รับเห็น- ก็ย่อมเป็น **พฤติการณ์สอน**ได้ จึงคือ "**ปริยัติธรรม**" อีกนัยะหนึ่ง เรียกว่า ส่วน "พฤติกรรม" (behavior) ส่วน "พฤติภาพ" (character) ส่วน กายธรรม ซึ่งก็ยังเป็นเพียง "พระธรรม" หยาบ ๆ ตื้น ๆ เปลือก ๆ ยังไม่เป็นปรมัตถ์ ยังไม่ใช่ตัวสภาวะ, ตัวสาระแท้ ๆ

ผู้รู้ด้วยฟัง (*จากคำสอน*) รู้ด้วยเห็น (*จากพฤติการณ์สอน*) จนเข้าใจดี

แล้วก็เอาไป ปฏิบัติตาม พิสูจน์ประพฤติตาม กระทำตาม ก็คือนี่แหละ เรียกว่า **ปฏิบัติธรรม** เป็นการพยายามจะให้ "พระธรรม" เกิดในตน ถ้าจะนับว่าเป็น "พระธรรม" ที่สูงขึ้น ก็นับได้ว่า กระเถิบสูงขึ้นไปอีกกว่ามีเพียง "ปริยัติธรรม"

จนผู้ปฏิบัตินั้น เกิดผลจริง มี วิราคธรรมจริง มี นิพพานธรรมจริง มี ปฏิจจสมุปบาทธรรมจริง มี สุญญตาธรรมจริง ฯลฯ รู้แจ้งในตน สัมผัสสภาวะแท้ ๆ ในตน ส่วนนี้ก็คือ **ปฏิเวธธรรม** เป็น "พระธรรม" เนื้อแท้

ทั้ง "ปริยัติ" ทั้ง "ปฏิบัติ" ทั้ง "ปฏิเวธ" ล้วนแล้วแต่คือ **พระธรรม** ทั้งสิ้น และเป็น "รูป" ที่พร้อมจะให้ "ถูกรู้" และเป็น "นาม" ที่ผู้มีจริง สัมผัสจริง เป็น "ผู้รู้" เองจริง ๆ ได้ทั้ง 3 ธรรมด้วย

โดยสรุปง่าย ๆ มันก็มีแต่ "**ผู้รู้**" อันคือ "**นาม**" และต้องหมายถึงตัวเราผู้ปฏิบัตินี่เองทีเดียว จะต้องเป็น "ผู้รู้" จะต้องเป็นเช่น "พระพุทธ" ให้ได้ ตัว "พระธรรม" ที่แท้ ๆ ที่เราจะยึดจะคว้าเอาจึงคือ ความเป็น "พระพุทธ" นั่นแล ไม่ใช่แค่ "พระธรรม" ที่เป็นเพียงคำสอน เพียงรูปแบบพฤติการณ์สอน หรือแค่ **ปริยัติธรรม** หรือแค่ **ปฏิบัติธรรม** กันอยู่เป็น "ศีลพตปรามาส" เป็น "ปทปรมะ" อยู่เท่านั้นไม่ กล่าวคือ จะต้องสร้าง บริสุทธิคุณ ปัญญาธิคุณ กรุณาธิคุณ ที่เป็นสภาวะแท้ ๆ ให้มีในตนจริง ๆ ทีเดียว ถึงขั้น **ปฏิเวธธรรม** ให้ได้

และ "**สิ่งที่ถูกรู้**" อันเป็น "**รูป**" และต้องหมายเอา "พระธรรม" หรือ "ธรรมะ" ทั้งหลายทั้งปวง เช่น วิราคธรรม นิพพานธรรม ปฏิจจสมุปบาทธรรม สุญญตาธรรม ฯลฯ ที่เป็นสภาวะแท้เกิดในตน เป็นต้น พวกนี้แหละ คือ คุณธรรม หรือ พุทธคุณ หรือ พุทธธรรม ซึ่งไม่ใช่ภาษาพูด ไม่ใช่เพียงชื่อมันนะ ! ตามให้ดี

ที่มันจะยึดผิด ถือผิดใน "พระธรรม" ได้ง่าย ๆ นั้น ก็เพราะคนไปหลงเอาสิ่งที่ยึดจับเอาได้ง่าย ๆ นั่นคือ "**รูป**" **ของมันในขั้นต้น ๆ** เช่น "พระธรรม" ที่มีอยู่ในรูปของภาษา, อยู่ในรูปของความนึกคิด และ อยู่ในรูปแบบพฤติการณ์ เป็นแค่

ปริยัติธรรม เป็นแค่เหตุผลของความรู้ชั้นนอก นั่นเอง เหมือน ๆ กันกับการยึดผิดถือผิดใน "พระพุทธ" ก็ไปตู่ยึดมั่นถือมั่นเอาแค่ "รูป" ของ "พระพุทธ" ที่ปั้นที่เขียนให้เห็นรูปกันจริง ๆ เป็นที่ยึดถือ มันก็เลยไม่ใช่ของแท้ ไม่ใช่ของดีจริง

"พระธรรม" ก็เช่นกัน ภาษาพูด ภาษาเขียน แบบแผนจารีต และพฤติการณ์ หรือความประพฤติของพระสงฆ์ (ที่ยังไม่ใช่อริยบุคคล หรือโคตรภูบุคคล) อันเป็น "**ปริยัติธรรม**" มันจับมันยึดเอาได้ง่ายๆ คนก็เลยไปหลงยึด หลงแบกแต่ภาษา หลงยึดแต่จารีตและแบบอย่าง พฤติการณ์ที่พระสงฆ์ทำ (ซึ่งไม่ใช่พระอริยสงฆ์แสดงอยู่ ทำอยู่เสียด้วย) อันเป็นแค่**ปริยัติธรรม**กันอยู่เสียเป็นส่วนมาก ยิ่งมีการพัฒนา ใช้ใบบัตร ใช้พัดยศเข้าล่อให้เรียน และมีลาภสักการะให้รวย ก็เลยยิ่งไปหลงกันแต่ใน "พระธรรม" เปลือก ๆ กันใหญ่ โดยที่เขาแบก เขาหามอยู่เปล่า ๆ กันเท่านั้น เขาไม่ได้ยึดถือถูกตัวถูกตนอะไรเลย

"**สรณะ**" **ดวงนี้** จึงเป็นก้อนอิฐ ก้อนหิน ให้เขาแบกกันไปเท่านั้นจริง ๆ เป็น**ข้าศึก**แท้ เป็น**บาป**จริงๆอยู่อย่างนั้น เพราะมันไม่ก้าวหน้า มันเป็นแค่คำท่อง คำจำได้เป็นแค่ภาษา *(ศีลปรามาส)* และเป็นแค่อาการประพฤติเป็นแค่จารีตแบบอย่างสักแต่ว่าทำตาม ๆ กัน *(พตปรามาส)* อยู่เท่านั้น แล้วก็หลงตัวหลงตน นึกว่าตนได้ ตนมี "ตน" จึงยิ่งใหญ่ขึ้น เพิ่ม "อัตตา" ให้แก่ตนซ้ำเข้าไปอีก เป็นกิเลสเพิ่ม กลายเป็น "อัตตกิลมถานุโยค" คือ คนผู้เล่าเรียน ก็ดี ประพฤติ ก็ดี จะถึงขั้นพากเพียรอุตสาหะปานใด ก็ตาม ก็เป็นความเหนื่อยยากลำบากเปล่า ถ้าเมื่ออุตสาหะแล้วกลับเป็นเพิ่มกิเลสเป็น "อาตมัน" หรือ "อัตตา" ให้แก่ตนเสียซ้ำ **นี่แหละคือ "อัตตวาทุปาทาน" แท้ๆ** *(ยึดเอาได้ ฉวยเอาได้แค่ "วาทะ" แค่บัญญัติสมมุติ เป็นอัตตาตัวตน ตายเด่อยู่แค่นั้น)* จึงไม่ได้เปลี่ยนสรณะ หรือ ไม่ได้เปลี่ยนพ่วงแพกันเสียที *พากันตายแล้วตายเล่า กันไปมากมายก่ายกอง นับไม่ถ้วนคนกันจริงๆ*

"**สรณะ**" **ดวงที่ ๒ นี้** พัฒนาออกไปจนเมื่อท่องได้คล่องๆ ปากแล้ว ใช้เป็น "**กรณะ**" (กิจ หรือ การกระทำ) หาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง แลกลาภ–ยศ–สรรเสริญ–สุขอย่างโลก ๆ ได้ด้วย "**สรณะ**" ของผู้นี้ จึง**ไม่ส่งให้สูง** แม้แค่ความประพฤติ

82

อาการกาย (พต หรือ จริยา) ก็ยังไม่เป็น "**กายธรรม**" *ซึ่งจะใช้ยึดเอาเป็นแบบอย่างเป็น "ที่พึ่ง" ไม่ได้เลย* ผู้ใดยึด "พระธรรม" เป็น "**สรณะ**" อย่างนี้ ก็จะถึงที่สุดได้แค่ "**มรณะ**" ดังได้อธิบายมาแล้ว คือ "**ตายเน่า" เปล่า ชาติแล้วชาติเล่า**

ตราบใดไม่มี "**จรณะ**" จริง ไม่เอาใจใส่พากเพียรแท้ใน "จรณะ" ผู้นั้นๆ ก็จะยึด "พระธรรม" ผิดๆอยู่ เป็น "มิจฉาทิฏฐิ" อยู่ตราบนั้น มันจะเป็นได้แค่ "อัตตวาทุปาทาน" คือ ยึดได้แค่ "วาทะ" หรือ แค่ "ภาษา" แค่ "บัญญัติ" เป็นตัวเป็นตนอยู่อย่างนั้น ไม่เกิด "สติปัฏฐาน" ไม่ก่อ "อาณาปาณสติ" ให้แก่ตนแต่อย่างไร และจะเป็นได้แค่ "ศีลพตปรามาส"

คือ สักแต่ว่า**ถือ "ศีล"** ก็เพียงตามจารีตประเพณี บำเพ็ญ(พต)อยู่ ก็แค่ตามๆ จารีต ประเพณี แม้จะปฏิบัติตามแบบวิธีของอาจารย์อย่างคร่ำเคร่งแท้ๆ ก็เพียงได้ตามแบบ ตามสั่งเท่านั้น จะไม่ถึงขั้น "**สมาธิ**" **ที่เป็น "สัมมาสมาธิ"** จะไม่เกิด "**นามธรรม**" **ที่เป็นปัญญา** เป็นผู้รู้(พุทธะ) เป็น "**ปฏิเวธธรรม**" แท้ๆแก่ตนอย่างใด "**ปัญญา**" จึงมีได้แค่ "สุตมยปัญญา" (ฟังมา ท่องไว้) และอย่างมากก็ "จินตมยปัญญา" จะแค่นำมาคิดผกผันดูหน่อย ก็ตาม หรือจะดูมากๆ จนเข้าใจดี เข้าใจดี ก็ตาม หรือจะถึงขั้นปฏิบัติดูรู้เพียงผิวเผิน หรือจะปฏิบัติจนเคร่งปฏิบัติจนจัด แต่ทว่าเป็นได้แค่ "ศีลพตปรามาส" ไม่พ้น "วิจิกิจฉา" แก่ตนแท้ ไม่มั่นจริงชัดใจแท้ ก็ตาม หากไม่ถึงขั้นให้ผล ประจักษ์สิทธิ์ กัน ก็ยังจะเข้าใจยังไม่จริงอยู่นั่นเอง

ยิ่งผู้ยึด "ปริยัติ" ผิดเพี้ยน คือ พวกที่ไปหลงเรียนเอา "**ภาษา**" **ของ** "**ผล**" คือ พวก "อภิธรรม" พวก "จิตว่าง" โดยไม่ได้เรียน **ศีล** เรียน**วินัย** หรือ เรียน **ข้อวัตรหลักปฏิบัติตามลำดับเบื้องต้น, ท่ามกลาง, บั้นปลายเสียก่อน แล้วนำมาปฏิบัติกันจริงๆทีละลำดับๆ ตาม "กรรมฐาน" แท้ๆของตน ไปเรื่อยๆ** ก็ยิ่งทำให้ "หลงใหญ่–หลงหนัก" กันมาก เพราะไปรับรู้ "ภาษาธรรมะสูง" เสียแล้วนี่ จึงทำให้ยิ่งยึดมั่นถือมั่นหลงตนหลงตัวเอามากมาย *(จอม "อัตตวาทุปาทาน")*

พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนภาษาอภิธรรม แก่สาวกเลย และ ไม่มีสาวกองค์ใด

83

สำเร็จอรหันต์ เพราะเรียนพระอภิธรรม ที่เป็น "ปริยัติ" เลย นอกจากศึกษา "ศีล" ศึกษาธุดงควัตร ข้อสมาทานต่าง ๆ แล้วนำไปประพฤติเท่านั้น เรื่องเรียน "พระธรรม" ในแบบปริยัติเป็น "อภิธรรม" นั้น จะมีผลร้ายผลเสีย มากกว่าผลได้ *(แต่คนก็จะนับวัน "หลง" เรียนพระอภิธรรมมากขึ้น เรียน "จิตว่าง" เพราะมันสูง มันใหญ่ มันโก้จริง ๆ)* จึงขอให้ระวังการติดยึด การหลงตน (*อัตตวาทุปาทาน*) ให้มาก ๆ

"สรณะ" ดวงที่ ๒ อันคือ "พระธรรม" ที่แท้ ที่เราจะต้องค้นคว้าใฝ่หาเอามาให้ตนให้ได้ จึงคือ "**นามธรรม**" อีกนั่นแหละ เป็นเบื้องต้น โดยการศึกษา "ปริยัติ" ให้ถูกเบื้องต้น, ท่ามกลาง, บั้นปลาย แล้วก็เอามา "ปฏิบัติ" ไปตามลำดับ จนกว่าจะมี "**ปฏิเวธธรรม**" ให้เราได้ "**พึ่ง**" จริง ไปเรื่อย ๆ

การปฏิบัติก็คือทำ "สติปัฏฐาน" สร้าง "อาณาปาณสติ" นั่นเอง แล้วเราจะได้ "พระธรรม" แท้ ที่จะช่วยให้เราไปสู่ "อรณะ" คือสิ้นข้าศึก หมดบาป หยุดการต่อสู้ได้ เมื่อมี "พระธรรม" ที่แท้ในตนจริง "พระธรรม" นั้น ก็กลายเป็น "รูปธรรม" เป็น "อาณาปาณสติ" ที่สิงอยู่ในตนไปโดยแท้ เป็น "เจโต" เป็นตัวแสดงอยู่ในเราจริง มีจริง เป็นจริง เช่น เรามี**เมตตาธรรม** มันก็จะมีจริง ไม่ใช่มีแค่ปากว่า หรือ มีแค่ภาษาสวดท่อง แต่เป็นเมตตาที่จะแสดงปรากฏอยู่ที่เราจริง กระทำอยู่ชัด ๆ ทั้งทางกายกรรม, ทางพฤติกรรม, ทางพฤติภาพ และสอดคล้องกับวจีกรรม กับมโนกรรมจริง ๆ โดยไม่ได้ท่องไม่ได้สวดเลยสักคำสักความก็เป็นได้ เป็นจริง

การใช้ "สติ" ไตร่ตรอง เพ่งพิจารณาให้แจ้ง "พระธรรม" ที่จะนำเอามาเป็น "สรณะ" นี้ ก็ยังเป็นการเพ่งให้แจ้ง "กายในกาย" ของพระธรรม โดยนัยเดียวกันกับ พระพุทธ ถ้าเรายังยึด "พระธรรม" ไม่ถูก **แยก "รูป" แยก "นาม"** ของพระธรรม ไม่เป็น เราก็มี "สรณะ" เก๊ ๆ มีการยึด "พระธรรม" เป็นที่พึ่งที่ไม่พาสู่สุขเกษมได้โดยแท้ จะสุขได้บ้างก็ **สุขแบบโลก ๆ** โดยการ**ใช้พระธรรมเป็นเครื่องมือหากิน**นั่นเอง

ซึ่งจะนำมากล่าว มาท่อง มาสวด มาสอน ก็เพื่อ รับลาภ แลกยศ หรือนำมาเขียนขาย นำมาพูดหากิน ออกวิทยุหาเงิน ก็ตาม ก็ได้แค่สุขโลก ๆ เหมือนชาวโลกศึกษาเล่าเรียนวิชาทางโลก แล้วก็มีวิชานั้น ไปไว้เพื่อหาลาภ แลกยศ สร้าง

สรรเสริญ แลกโลกียสุข อยู่ในโลก เลี้ยงชีวิตไปชาติหนึ่ง ๆ ฉันเดียวกัน ไม่ได้นำพาว่า พระธรรมนั้นๆ จะขัดกิเลสได้จริงหรือไม่ ? ควรจะแก้ไขการ "ใช้พระธรรม" อย่างไรจึงจะเกิดผลขัดเกลา(เป็น "สัลเลขธรรม")ตน ขัดเกลาผู้อื่น ได้แท้ ๆ บ้าง นั้นไม่ได้ใส่ใจมุ่งหมายเลย มีแต่ท่องไว้ ไปสวดหาเงิน เรียนไว้ ไปกล่าวหากินจริง ๆ มันก็เป็นได้แค่ สารัตถะ (ปรมัตถ์ของผู้ที่ได้นั้น) ที่ให้ค่าแก่ผู้นั้น ๆ ก็เหมือนชาวโลก ที่เรียนรู้เรียนสร้างวัตถุอะไรก็ได้ ในโลก แล้วก็ใช้แลกอยู่ แลกกิน เสพย์สุขแบบโลก ๆ ไปวัน ๆ จนตาย

และหรือจะ "หลง" ลึก อาการหนักลงไปยิ่งกว่านี้ คือ **เห็น พระธรรม เป็นคาถาสวดท่องเข้าแล้ว ก็เป่า พ่น เสก บันดาลได้โน่นได้นี่ ได้**ด้วย ก็ยิ่งคือผู้หลงมืด(โมหะ)หนักยิ่งขึ้นไปใหญ่ ที่เรียกว่า "หลงมืด" ก็เพราะเหมือนคนไม่รู้อะไรในขณะนอนหลับ (*ไสยศาสตร์. ไสย = นอนหลับ. ศาสตร์ = ความรู้*) แล้วผู้หลงยึดนั้น ก็นำเอา "กิจ" อย่างนี้ การประพฤติอย่างนี้ เป็นที่พึ่งหากินเป็นเครื่องสร้างสุข สร้างสรรเสริญ สร้างยศ สร้างลาภ ให้แก่ตน เลี้ยงชีวิตไปชาติหนึ่ง ๆ ก็ได้อยู่เหมือนกัน มันก็สุขของคนโลกๆหลง ๆเลอะๆ อยู่นั่นเอง ยังไม่สุขเกษมแท้ๆ ชนิดละราคะ มีมรรค มีผล มีนิพพานอะไรได้ดอก

ดังนั้น จงยึด "พระธรรม" ให้ถูกรูปถูกนามจริงแท้ ให้ได้กันเถิด อย่าหลงเปลือก หลงกระพี้ พระธรรม แล้วก็ทำกับ พระธรรม ราวกับสินค้า ราวกับฝิ่น ราวกับเฮโรอีน เที่ยวได้เอาไปหลอกมอมหลอกเมาใครให้หลงติด หลงผิด จนงมงายกันนักเลย

ที่จริงก็ **"พระธรรม" นี่แหละ เป็น "สรณะ" ดวงสำคัญยิ่ง** ของผู้เป็นพระ ของผู้จะประพฤติธรรมสู่นิพพาน ถ้าไม่แจ้งแม้เพียงว่า จะต้องเดินทางด้วย "**จรณะ**" เป็นกิจ โดยไปมัวหลงยึดเอา "**กรณะ**" เป็นกิจ คือก่อสร้างใช้ลาภต่อลาภ ปั้นบุญแลกลาภ ปั้นพระธรรมแลกยศ แลกสรรเสริญ ฯลฯ ประพฤติอยู่ไม่ผิดกับคฤหัสถ์ ทำการประพฤติตนอยู่เยี่ยงนี้ มันก็เป็น "มิจฉาทิฏฐิ" เบื้องต้นเลยทีเดียว

85

ใครยังไม่ได้เคยทำ "สติปัฏฐาน" กับพระธรรมเลย ก็ให้ไตร่ตรองเพ่งเพียรพิจารณาแทงทะลุให้ได้ ให้แท้ให้ถูกจริงก่อนเถิด "สรณะ" ของเราจะได้ไม่เป็น "โมหะ" คือ ยึดเอาอย่างหลงๆ หรือ หลงใหลอย่างผิดๆอยู่ จนตราบ "มรณะ" แล้วๆเล่าๆ เปล่าๆปลี้ๆ เป็น "โมฆะบุคคล" ไปชาติแล้วชาติอีก ไม่รู้จบสิ้น

พระไตรรัตน ดวงที่ ๓ ที่เราจะต้องค้นคว้าให้ยิ่ง ต้องเรียนรู้ให้มาก ต้องศึกษาให้ถ่องแท้จริงๆ ยิ่งกว่าพระพุทธ ยิ่งกว่าพระธรรมนี้ ก็คือ "**พระสงฆ์**" โดยเฉพาะสำหรับผู้จะพากเพียรปฏิบัติเพื่อนิพพาน

เพราะเหตุใดจึงกล่าวเช่นนั้น !

ก็เพราะว่า พระพุทธ ก็เป็นแต่เพียงคุณธรรมที่อยู่ในแบบ "นามธรรม" หรือ อรูปธรรม พระธรรม ก็เป็นเพียงคุณธรรมที่อยู่ใน "รูปธรรม" นั่นเอง จึงเป็นสิ่งที่เราล้วนจะต้องนำเอามา "ปรุง" เอามาก่อ เอามาผลิตให้เป็น "นาม – รูป" แห่ง "พุทธธรรม" แท้ๆขึ้นมาให้ได้ พระพุทธ หรือพุทธคุณที่แท้จริง ที่เราจะต้องค้นคว้าเอาให้ได้ ตามที่เราเรียนมาแล้วเป็น "นาม" เป็นวิญญาณ เป็นจิต พระธรรมที่เป็นภาษา เป็นวาทะ เป็นตัวหนังสือ หรือแม้เป็นพฤติการณ์ "กายธรรม" ซึ่งอยู่ที่พระอริยเจ้า ก็เป็น "รูป" เป็นเพียงโครงสร้าง เป็นเพียงแบบแปลนที่พูด ที่อธิบายเองเกินกว่าภาษามันเป็น เกินกว่ามันมี และเกินกว่าพฤติการณ์มันแสดงอยู่นั้นๆ ก็ไม่ได้ เราจะต้องนำโครงสร้างหรือแบบแปลนนี้ มาก่อ "พุทธะ" ก่อพุทธคุณ ก่อพุทธธรรม ให้เป็นตัวเป็นตนมีชีวิตชีวา(ปาณะ) มีลักษณะของ "นาม–รูป" ให้เกิดที่ตัวเราให้ได้

ถ้าเราดูจากตัวหนังสือ ฟังจากคนพูดธรรมดา หรือ เห็นอาการด้วยตาอยู่ข้างนอกตัวเรา มันก็ยังไม่จริงอยู่นั่นเอง ดังนั้น ชีวิตของผู้มี "พุทธคุณ" (คือ "พระอริยเจ้า" องค์ใดองค์หนึ่ง) ชีวิตของ "พุทธะ" หรือ คนจริงๆผู้มี "นาม–รูป" แห่งความเป็น "พุทธะ" นั้น เราควรจะได้เห็น ได้รู้จัก ได้สัมผัสกับ นาม–รูป อย่างที่เรียกว่า เป็นตัวตน หรือเป็นชีวิตของ "พุทธะ" แท้ หรือ เป็น "ตัวของธรรม" ที่มีปฏิเวธธรรม จริง มีคุณธรรมแห่งความเป็น พระพุทธ แท้ๆให้ได้ ให้ถูกตรง

86

เพราะจะไปค้น ไปตามคว้าเอาจาก "พระพุทธเจ้า" หรือ "พุทธะ" ซึ่งอยู่ในร่างของเจ้าชายสิทธัตถะ มันก็ไม่มีแล้ว *ยิ่งจะหลงเลอะไปควานหาเอาจาก "พระพุทธรูป"* มันก็ยิ่งไม่มีใหญ่ จึงจำเป็น**จะต้องหาเอา ค้นเอา "พุทธะ" ที่อยู่ในร่างของ "พระสงฆ์" สาวกของพระพุทธองค์นี่เอง**

เราอาศัย "พระสงฆ์" มากเหลือเกิน เพราะแม้ภาษาพูด ภาษาเขียน มันก็ยังไม่จริงจัง ยังไม่มีคุณลักษณะที่แสดงผัสสะ แสดง "คุณธรรม" อะไรออกมาให้เรารับเรารู้เราเห็น ได้มากมายแท้จริงชัดเจน เท่ากับ **"พุทธะ" แท้ๆที่มันมีอยู่ในตัวบุคคล** หรอก และยิ่งพฤติการณ์จรรยาที่มีในตัวบุคคลพระสงฆ์นั้น ก็ยังจะต้องระวังยิ่งกว่าภาษาเขียน–คำพูดเหมือนกัน เดี๋ยวนี้ ยังจะเอาอย่างตามทันทีไม่ได้อีกหลายๆอย่างเหลือเกิน ต้องใช้ปัญญากลั่นกรองพิจารณาให้เห็นธรรม ถูกธรรมลงร่องปล่องชิ้นจริงๆเสียก่อน แล้วค่อยเอาอย่างตาม

ดังนั้น ถ้าเราได้พบ "พระสงฆ์" แท้ๆ ผู้มีคุณธรรมแห่งพุทธะจริงๆ อันเรียกได้เป็นอริยสงฆ์ สาวกแห่งพระพุทธเจ้า จึงเป็นบุคคลอันสูงสุด และจะสูงยิ่งก็ตรงที่ เราได้เข้าไปหาท่าน เข้าไปคลุกคลีรับผัสสะเอาคุณธรรม หรือ แบ่งๆซึมซาบเอาตัว "พุทธะ" มาจากท่าน ให้ได้เสมอๆ ถ้าเป็นเพียงได้พบได้เห็นพระสงฆ์อย่างว่านี้เฉยๆ แล้วก็ผ่านไป ก็เพียงได้กุศลแค่บุญตาเท่านั้น ยิ่งบางคนได้เห็น แต่เป็นผู้ "ไม่รู้" (โมหะบุคคล หรือ มิจฉาทิฏฐิ) ไม่เข้าใจพระ มองไม่ออก รู้จัก "พระ-อริยสงฆ์" ไม่เป็น ก็คงเหมือนคนไม่ได้พบ "พระสงฆ์" อยู่นั่นเอง ไม่ผิดกับคนมีตาแต่ตานั้นไม่เห็นอะไรอันควรจะได้เห็น มีตา แต่ไม่มีบุญตา เรียกว่า **เห็น ! แต่เหมือนบอดสนิทอยู่ หรือ หลับตาสนิทอยู่**

ทำไมจึงจะต้องอาศัย "พระสงฆ์" ดวงแก้วดวงที่ ๓ นี้มาก ก็เพราะเชื้อทั้งหลายของ "พระ" ทั้งธรรม ก็ดี ทั้งพุทธ ก็ตาม จะมากองๆ หรือ รวมๆอยู่ในตัวของ "พระสงฆ์" นี่แหละ "มโนธรรม" ของ พระ-สงฆ์ "วจีธรรม" ของ พระสงฆ์ "กายธรรม" ของ พระสงฆ์ จะมีให้เรารับเอา จะมีถ่ายทอดให้เรา จะเป็น "สมบัติ" ที่เราจะพึงตักตวงเอามาจากท่าน กอบโกยเอา

87

จากท่านได้ **มันจริง มันเป็นตัว มันคือของแท้กว่าพระธรรม ที่เพียงแต่เป็นตัวหนังสือ หรือวาทะ และมันเป็น "นาม-รูป" ที่แท้จริงยิ่งกว่าพระพุทธรูป จึงเป็นตัวตนของ "พุทธศาสนา" ยิ่งกว่าพระพุทธรูป ยิ่งกว่าพระไตรปิฎก เพราะรวมเอาดวงแก้วดวงที่หนึ่งไว้ในองค์ท่าน และมีทั้งดวงแก้วดวงที่สองอยู่ในองค์ท่านด้วย**

เมื่อเราเข้าใจมาแต่ต้นแล้วว่า "พระพุทธ" ดวงแก้วดวงที่หนึ่งนั้น คืออะไรแท้ ๆ ที่เราจะยึดถือ หรือ พึ่งพาอาศัยได้อย่างจริง อันคือ "**คุณธรรม**" ที่ประกอบไปด้วย **ปัญญาธิคุณ บริสุทธิคุณ และกรุณาธิคุณ**

และ "พระธรรม" ดวงแก้วดวงที่สองนั้น คืออะไรล่ะ? ที่เราจะยึดถือ หรือ พึ่งพาอาศัยได้อย่างจริง ซึ่งก็ยังคือตัวตนของ "**ปัญญาธิคุณ บริสุทธิคุณ กรุณาธิคุณ**" อีกนั่นเอง อันเป็นสิ่งเดียวกัน แม้จะแยกแยะเป็นภาษาเรียกต่าง ๆ ก็เป็นบัญญัติที่เรียกสภาวะ "พุทธะ" ทั้งหลาย กับ อุบายการประพฤติให้ได้มาซึ่ง "พุทธะ" เท่านั้น

"พระสงฆ์" จึงคือ ผู้จะมี "**ปัญญาธิคุณ บริสุทธิคุณ กรุณาธิคุณ**" เช่นเดียวกัน

นี่แหละคือ "เอโก ธัมโม" คือ ธรรมแท้ สุดท้ายจริง ๆ นั้น มันมีธรรมเพียงอันเดียว ธรรมสิ่งเดียวกัน ธรรมตัวเดียวเท่านั้น

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จึงคือ สิ่งเดียวกัน ความเป็น ปัญญาธิคุณ (ญาณ) ความเป็นบริสุทธิคุณ (วิมุติ) ความเป็นกรุณาธิคุณ (พรหมวิหาร)

ปัญญาธิคุณ (ญาณ) คือความรู้แท้ คือวิชชา คือ "นามธรรม" คือ ธาตุ-จิต–ธาตุวิญญาณ คือ สิ่งที่มีในคนเป็น ๆ อยู่ จึงจะมีได้ เป็นได้ เห็นได้ รู้ได้ชัด ๆ แท้ ๆ เช่น ในจิตในใจของพระพุทธเจ้าองค์พระสิทธัตถะ กับในพระอริยสงฆ์สาวก ใน "พระพุทธรูป" และ พระเครื่อง ฯ ทั้งหลายใด ๆ หามีไม่ ไม่ว่าจะใหญ่โต จะงามวิจิตร ศักดิ์สิทธิ์เก่งกาจอย่างไร, และทำพิธี "พุทธาภิเษก" ให้ยิ่งใหญ่มโหฬารเท่าใด ก็ตาม

บริสุทธิคุณ (วิมุติ) คือ ความสงบ ความสะอาด ความหยุด ความไม่สะเทือนหวั่นไหว ความไม่มีทุจริต ความละเลิก ปล่อยวางต่าง ๆ หรือคือ ความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งหลายทั้งปวงแล้ว ความหลุดพ้นจากความทุกข์ร้อนอาทรใด ๆ แล้ว เป็นสิ่งที่มีได้ในคนเป็น ๆ คือ ในพระพุทธเจ้า กับ พระอริยสงฆ์สาวก ใน "พระพุทธรูป" ก็พอมีได้ คือ ความทุกข์ร้อนอาทรใด ๆ ท่านหยุดสนิท วางสะเด็ด นิ่งเงียบยิ่งกว่าคนเป็น ๆ เสียอีก อันเป็นคุณลักษณะที่หยุดยิ่ง สงบเยี่ยม**จนเกินพอดี เสียด้วยซ้ำ** *สำหรับผู้ได้รู้ตัวว่าเป็น "คน" ไม่ใช่แท่งหิน แท่งโลหะ* เพราะฉะนั้น คนก็อย่าไปหาเรื่องไป "ปลุกพระ" กันนักเลย ให้ท่านสงบ นิ่ง "บริสุทธิ์" อยู่อย่างแท้จริงยิ่งเยี่ยมอย่างนั้นเสียบ้างเถิด แต่นั่นแหละ มันก็เป็นคุณลักษณะที่นิ่ง ที่หยุด ที่วางในแบบวัตถุในรูปธรรมที่เราเห็นก็รู้ ดูก็เข้าใจว่านิ่งอย่างไร ? หยุดอย่างไร ? วางอย่างไร ? พ้นทุกข์ร้อนอย่างไร ? ก็พอจะเข้าใจด้วยนัยะ ด้วยบัญญัติ ซึ่งมันก็จะไม่ใช่อย่างเดียวกันเสียทีเดียว กับ การหยุด การนิ่ง ของ "นามธรรม" อย่าพาซื่อเถนตรงล่ะ!

เราก็จงเอาสภาพธรรมอย่างที่พอเป็นอุทาหรณ์นั้น มาทำให้แก่ "ใจ" ของเราบ้าง ให้เกิดความสงบ ความหยุด ความบริสุทธิ์อย่างนี้ให้ได้ สภาพของ "จิต" ที่เป็นนามธรรมที่หยุด ที่ทิ้ง ที่วาง ที่หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งหลาย มันก็มีสภาพเหมือน ๆ อย่างนี้เอง แต่เป็น "จิต" คือ จิตไม่รับไม่ยึดให้เป็นสิ่งผูกพัน ไม่รับเชื้อแห่งความยุ่งยาก ไม่ให้จิตสะเทือนหวั่นไหว ให้จิตมันสงบ ๆ ให้จิตปราศจากรสกิเลสไม่ดิ้นเฉยอยู่อย่างอิฐ ๆ ปูน ๆ หรือโลหะ ๆ ของท่านอย่างนั้นเอง นี่แลคือ สภาพของวิมุติสภาพของ **บริสุทธิคุณ** ในขั้นง่าย ๆ ตื้น ๆ อันอ่านเอาได้จากสิ่งที่ไร้อายตนะ ไร้สัญญา ซึ่ง **บริสุทธิคุณ** หรือ **วิมุติธรรม** ในสิ่งที่มีอายตนะ มีสัญญา มันจะให้นิ่ง ให้สงบก็ยากกว่าอยู่ทีเดียว

ดังนั้น ในคนเป็น ๆ นั้น ผู้มีวิมุติ มี **บริสุทธิคุณ** จริง ท่านก็สงบ ก็หยุด ก็วางได้จริง ๆ เป็นจริง ๆ ใน "จิต" ของท่าน แม้จะมี "ธาตุรู้" นั้นอยู่ในจิต เช่น คนมาด่าท่าน ๆ ก็ได้ยิน รับรู้ แต่ท่านก็สงบอยู่ วางเสีย ไม่สะเทือนเพราะ "ด่า" แม้ที่สุดมีคนมาชมท่าน ๆ ก็ยังเพียงได้ยิน รับรู้ แล้วก็สงบอยู่ วางเสีย ไม่สะเทือนหวั่นไหว

89

ไปกับ "ชม" นั้น ดังนี้ เป็นต้น แม้จะเรื่อง "ความโลภ–ความโกรธ–ความหลง" ใดๆ ท่านก็บริสุทธิคุณอยู่ได้โดยนัยเดียวกัน

และที่ท่านเก่งกว่า "พระพุทธรูป" ก็ตรงที่ ท่านมี "ความสะอาด" แท้ คือ รู้จักทำความสะอาดให้แก่ตนทั้งข้างนอก (กาย) และข้างใน (จิต) เสมอๆ กับ **ท่านมี "ปัญญาธิคุณ"** คือ รู้จักการทำ "จิต" ให้มันสงบ มันหยุด มันเฉยนิ่งต่อกิเลส มันหลุดพ้นจากทุกข์ใดๆ นั้นทำอย่างไร ? เป็นสภาพอย่างไร ? จะฝึกหัดทำให้ได้สภาพอย่างนี้บ้างนั้นจะทำเช่นไร ? คนระดับใด "ทำ" แค่ใดเรียกว่า "มัชฌิมา" เรียกว่า พอดีแล้ว สมควรแล้วของเขา และจะทำให้สงบยิ่งขึ้น หยุดยิ่งขึ้น หลุดพ้นจากทุกข์ยิ่งขึ้น นั้น มีอีกไหม ? จะฝึกหัดทำได้ด้วยอุบายอย่างไรต่อไป ? นี่สิ เป็นสิ่งที่ "พระพุทธรูป" มีไม่ได้ สู้ "พระสงฆ์" ไม่ได้เลย

แต่ "พระอริยสงฆ์เจ้า" ท่านมี **ท่านจึงเป็นผู้มี "กรุณาธิคุณ"** เผื่อแผ่เกื้อกูลชนด้วยการบอกกล่าวสั่งสอนได้ แม้อิริยาบถทาง "กายธรรม" ก็สอนได้ "พระพุทธรูป" ไม่มี "กรุณาธิคุณ" ส่วนนี้ พูดไม่ได้ สอนไม่เป็น เพราะแสดง "วจีธรรม" ออกมาไม่ได้ แสดงได้แต่ "กายธรรม" พอสมควร คือ สงบ นิ่ง หยุด วางเฉย อยู่เช่นนั้นแหละ ที่ได้ ยิ่งเป็น "มโนธรรม" ยิ่งไม่มีเลยใน "พระพุทธรูป"

ซึ่งใน "พระอริยสงฆ์" นั้น มีได้เป็นได้ครบทั้ง "กายกรรม" และ "วจีกรรม" และ "มโนกรรม" จึงควรจะหยิบจับรับสัมผัสถ่ายทอดเก็บเอาจากท่านมาใส่ตน นำมาฝึกหัดให้แก่ตนให้ได้ ทั้งที่แสดงความสงบ ความนิ่ง ความหยุด ความวาง อีกทั้งปัญญารู้รอบใดๆ และพฤติการณ์ที่เป็น เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ทั้งหลาย ทางกาย ก็ดี ทางวจี ก็ดี ทางมโน ก็ดี สิ่งเหล่านี้แล คือ **กายธรรม–วจีธรรม–มโนธรรม**

อย่างน้อยที่สุดก็ทำกันง่ายๆ คือเมื่อแน่ใจในสภาพอย่างนี้เอง เรียกว่า กายธรรม อย่างนี้เองเรียกว่า วจีธรรม อย่างนี้เองเรียกว่า มโนธรรม ก็จงลอกเลียนแบบ**กายธรรม**นั้น (ที่แสดงอยู่ทางกายกรรมต่างๆ) **วจีธรรม**นั้น (ที่แสดงอยู่ทางวจีกรรมต่างๆ) **มโนธรรม**นั้น (ที่แสดงอยู่ทางมโนกรรมต่างๆ) เอามาใส่ตนให้ได้

กายธรรม กับ วจีธรรม มันเห็นง่าย รู้ง่าย ถ้าหัดเอาได้ง่ายกว่า ก็เอากาย กับวจีนั้นแหละให้มาก ส่วนมโนนั้น มันยากหน่อย ก็ต้องยึดหลักการ ยึดข้อสมาทาน ข้อปฏิบัติ หัดกระทำไปเรื่อยๆ ก็จะได้ด้วย จึงจำเป็นต้องพากเพียรใกล้ชิด คอยสอดส่องและสอบถามอุบายวิธีที่จะนำไปทำให้มาก เราต้องประพฤติปฏิบัติจริงๆ ทั้ง ๒ ส่วน ทั้งนอกทั้งใน

"พระสงฆ์" ท่านจะเป็นประโยชน์แก่โลก ในส่วน "กรุณาธิคุณ" นี่แหละ มากมายหลากล้น เมื่อท่านเป็นประโยชน์ตนโดยสงบ, สะอาด, ไม่สะเทือนหวั่นไหว, ไม่ติด, วาง, พ้นทุกข์ได้แล้ว ท่านก็แจกจ่ายกายธรรม วจีธรรม และมโนธรรมนั้น แก่ปวงชนตามภูมิปัญญาของท่าน เป็นการเกื้อกูลโลกไปจนกว่าจะถึงกาลอันควรของท่าน

ดังนั้น เราจึงต้องรู้จัก กายกรรม ที่เป็น **กายธรรม** ต้องเข้าใจ วจีกรรม ที่เป็น **วจีธรรม** และต้องพยายามทำปัญญาให้แจ้งใน มโนกรรม อันเป็น**มโนธรรม** ให้ได้อย่างแท้จริง

กายธรรม วจีธรรม ใดจะปรากฏออกมาให้พบเห็นรับแจ้งได้ ก็เนื่องมาจาก "มโน" ของคนผู้นั้น มี "ธรรม" เป็นเช่นนั้น อย่างนั้น เท่านั้น โดยแท้โดยจริงนั่นเอง แต่ก็ยังมี "นักมายากร" หรือ ยอดศิลปิน ที่สำแดง กายธรรม–วจีธรรม ออกมาให้ดูเหมือนได้ ในชั่วครั้งชั่วคราวได้ หว่าไม่ถาวร และไม่ลงร่องปล่องชิ้นเป็นที่สุดหรอก คนอย่างนี้พระพุทธองค์ตรัสว่า "*อัญญา หิ ลาภูปนิสา, อัญญา นิพพานคามินี*" ซึ่งหมายความว่า "**ทำอย่างเดียวกันนั่นแหละ แต่เป็นไปเพื่อลาภนั้น ก็ประเภทหนึ่ง และทำอย่างเดียวกันนั่นแหละ แต่เป็นไปเพื่อนิพพาน นั้น ก็อีกประเภทหนึ่ง**" จึงจะต้องใช้วิจารณญาณอันสุขุมชาญฉลาด ให้ดีๆ

การจะรู้แจ้งเข้าใจใน "พระสงฆ์" ที่เป็นดวงแก้วดวงที่ ๓ แท้ๆ ของ "พุทธศาสนา" จึงอาจดูได้ทั้งจากทาง กายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม ผู้ใดองค์ใดท่านมี กาย–วจี–มโน เป็นไปเพื่อความสงบ, ความไม่สะเทือนหวั่นไหว, ความไม่ติด, ความวาง ได้จริงๆ แม้ลาภ–ยศ–สรรเสริญ–โลกียสุข กามคุณ หรือ ความเสื่อม

91

ลาภ–เสื่อมยศ–นินทา–ทุกข์ ใด ๆ ก็ไม่สามารถทำให้ท่านสะดุ้งสะเทือนหวั่นไหวได้ **"ปัญญาธิคุณ" ท่านก็มีแสดงชัด "บริสุทธิคุณ" ท่านก็มีให้เห็นแจ้ง "กรุณาธิคุณ" ท่านก็มีอยู่ไม่ขาดสายพร้อม** ก็เป็นอันท่านผู้นั้นเป็น "พระอริยสงฆ์" ดวงแก้วดวงที่ ๓ **ที่เราต้องเกาะ พึ่งยึดท่านเป็นห่วงแพ พึ่งท่านเป็นที่อาศัยได้โดยแท้จริง** เป็น "สรณะ" ดวงที่ ๓ ที่เราต้องเกาะเกี่ยวยึดเอาไว้ก่อน จนถึงที่สุด เราเป็น "อรณะ" ได้ เราก็ไม่ต้องยึดท่าน พึ่งท่านกันในที่สุด เป็นผู้ไม่มี "สรณะ" ข้างนอกตนกันอีก เพราะตนเป็น **พุทธ** เป็น **ธรรม** และเป็น **สงฆ์** **เอโก ธัมโม**แล้ว

"คุณธรรม" หรือ "นาม" ที่แสดงอยู่ใน "พระสงฆ์" จึงมีให้รู้ ให้อ่าน ให้เห็น ให้จับเอามาได้ มากกว่า พระพุทธรูป มากกว่า พระธรรมคำสอนปัจจุบันนี้ "พระสงฆ์" **จึงควรจะเป็นที่พึ่งที่สำคัญที่สุด**แก่ พุทธศาสนิกชน แต่นั่นแหละ ถึงอย่างไรก็ตาม "พระสงฆ์" ก็คงเป็นที่พึ่งอันสูงสุดของ "พุทธศาสนิกชน" หลังจาก "พระพุทธ" แท้ ๆ อันคือ องค์พระสมณโคดมเจ้าได้เสด็จเข้าสู่ปรินิพพานไปแล้วเป็นต้นมา

"พระสงฆ์" เป็นอริยะเท่าใด ๆ ก็จะช่วยคนได้เท่านั้น ๆ ตามความเป็นจริง เมื่อ "พระสงฆ์" เป็นปุถุชนคนมีกิเลสตัณหาหนาแน่นมากเท่าใดๆ ก็ฉุดพุทธศาสนิกชนให้หลงมืดจมปลักลงไปกับกิเลสตัณหามากเท่านั้น ๆ

"บริสุทธิคุณ" อันคือ ความไม่มีกิเลส ความสงบจากกิเลส ความสะอาดจากกิเลส ความไม่สะเทือนหวั่นไหวต่อกิเลส ความเสียสละสะอาด ความไม่ติด ความวางได้ ความหลุดพ้นทุกข์ สภาพหมดความดิ้นดิ้นก่อโลกีย์ จึงต้องนำมาเป็นหลักวัด หลักเทียบ หลักกำหนดไว้เสมอๆ ให้มาก

"พระสงฆ์" รูปใด ยังไม่มีความสงบ ไม่มีความสะอาด ไม่มีความมั่นคงของจิต ไม่มีความเสียสละ ไม่มีความหยุดเสพติด ไม่มีความวาง ไม่มีความลด,

92

ละโลภะ–โทสะ–โมหะ ไม่มีความหมดติดต้นก่อโลกีย์ เลย ก็ย่อมยังไม่ใช่ดวงแก้วดวงที่ ๓ **ก็อย่าไปหลงยึดเป็น " สรณะ " เป็นอันขาด** อย่าไปหลงใน**ความเป็นผู้มี " ปัญญา "** อย่างเดียว เพราะปัญญาปากเปล่ามีแยะ และเป็นปัญญาที่จะแฝงๆ ไว้ด้วย **ความไม่ " บริสุทธิ์ "** อยู่ (ปัญญา " **เฉโก** ") อันเป็นเรื่องละเอียดลึกซึ้ง ยังมีอีกมากกว่ามากนัก **ยิ่งมี " ปัญญา " มาก ยิ่งมีกิเลสมาก ยิ่งซ่อนกิเลสเก่ง ยิ่งอำพรางความโกงได้เก่ง จึงยิ่งหลอกผู้อื่นให้เขาเข้าใจผิดเป็นว่า ตนมี " บริสุทธิคุณ " ได้เยี่ยมนัก**

หรือ ยิ่งหยุดๆ นิ่งๆ หลับๆ ใหลๆ เบื่อๆ ใบ้ๆ เป็นเถนตรง จนบางทีถึงขั้นเห็นชัดว่า โง่ๆ เซ่อๆ หลงแต่เรื่องขลังๆ อำนาจลึกลับ หรือ หยุดเด๋อๆ สงบตายๆ นิ่งง่ายๆ เหมือนคนตายคนเซื่อง เป็นสงบที่เอาแต่นั่งหลับ นั่งนิ่ง ไม่ทำอะไร เป็นการหยุดไม่คิด ไม่พูด ไม่มีการงาน เป็นการนิ่งแบบเซ่อๆ เด๋อๆ เซื่องๆ ถ้าเป็นการหยุด การนิ่ง การสงบ ดังกล่าวนี้ ก็**ไม่ใช่ " บริสุทธิคุณ "** ดอก **อย่าไปหลงศรัทธาเลื่อมใส หรือ ยึดเป็น " สรณะ " เข้า เป็นอันขาด**

จึงควรจะตรวจให้พร้อมทั้ง " **บริสุทธิคุณ** " และ " **ปัญญาธิคุณ** " *(ความฉลาดเฉียบแหลม นั้น ต่อให้เก่งขนาดไหน สุขุมลึกซ้อนลึกซึ้งแค่ใด ก็ตาม ถ้าไม่มี " คุณธรรม ", ไม่มี " อธิคุณ " ไม่เรียกว่า* " ปัญญาธิคุณ " *จงแยกคำว่า ผู้มี* " ปัญญามาก " *กับ ผู้มี* " ปัญญาธิคุณ " *ให้ออก)* ยิ่งท่านองค์ใดมี " **กรุณาธิคุณ** " เป็นไปอย่างยิ่งอย่างจริงแท้ด้วย *(คือ ช่วยปวงชนให้แจ้งธรรมที่เป็นไปเพื่อความหน่าย, ความละ, ความคลาย อย่างไม่ขัด ไม่เขิน สุภาพ จริงใจ ไม่กลัว ไม่เกรง และไม่ร้าย ไม่เกิน)* ก็ยิ่งจะแน่จะแท้ยิ่งขึ้น ว่า จะเป็น " **พระสงฆ์** " ที่พึ่งได้

" พระสงฆ์ " ที่ไม่ใช่ดวงแก้วแท้ๆ นั้น นับวันจะมีมากยิ่งขึ้นโดยจริงตามสภาพแห่ง การไม่เอาใจใส่ในธรรม ของ พุทธสาวก ผู้ใหญ่ผู้น้อย โดยเฉพาะ พุทธศาสนิกชน ทุกรูปทุกนาม นั่นแหละ ดังนั้น " พุทธศาสนิกชน " ผู้หวังความเป็นธรรม ความมีธรรม และจะพึ่งธรรมอย่างแท้จริง เพื่อความรู้สูงขึ้นๆ สู่ " นิพพานธรรม " หรือแม้จะยังไม่มุ่ง " นิพพาน " ก็เถอะ จึงต้องพยายามช่วยตนเอง *ต้องรู้จัก*

"*พระพุทธ*" *ให้ชัด* *รู้จัก* "*พระธรรม*" *ให้แท้* **ที่สำคัญที่สุด ก็คือ ต้องมี "พระสงฆ์" จริงๆ ถูกต้อง เป็นที่ยึดถือ ให้ได้** ไม่เช่นนั้น หวังได้ยากยิ่งเหลือเกิน ที่จะบรรลุ หรือ ได้ถึงซึ่งธรรม หรือ แม้แค่จะนำพาตัวเอง ให้ไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองที่แท้จริง

เราจึงจะต้องเป็นผู้มี "สติ" ให้มาก ทำ "ปัญญา" ให้ตรง จึงจะไม่เสียเวลา เพราะไปหลงผิดอยู่ในทาง อันไม่ใช่ทาง หรือหลงยึด "สรณะ" ผิดๆ เพี้ยนๆ อยู่

ผู้จะเริ่มต้นเข้าสู่สภาพที่พระพุทธองค์ทรงยกตำแหน่งเป็น "อริยะ" นั้น มีได้เป็น 2 จังหวะ คือ จะต้อง*ศรัทธาเลื่อมใส* และ **เข้าใจถูกแท้**ใน **พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์** ให้ได้ นี่เป็น จังหวะที่ 1 เป็นการเข้าสู่ "มรรค"

ในพุทธกาลนั้น ไม่ต้องลำบากยากเย็นในเรื่อง ศรัทธานับถือ และเลื่อมใส **พระรัตนตรัย** เพราะว่า เขานับถือได้จริง และ **พระพุทธ** ก็เป็นพระพุทธเจ้าแท้ แม้จะอยู่ในร่างของ พระสิทธัตถะ ก็ตาม ก็ยังเป็น กายธรรม – วจีธรรม – มโนธรรม ที่เป็นปัญญาธิคุณ – บริสุทธิคุณ และ กรุณาธิคุณ ที่แสดงออก ปรากฏแท้ชัดๆ ที่สุด **พระธรรม** ก็ออกจากพระโอษฐ์ชัดเจนแท้ แม้ **พระสงฆ์** ก็จริง บริสุทธิ์สมบูรณ์เกือบทั้งสิ้น จึงไม่เป็นการยุ่งยากอะไร ทุกอย่างมีแต่ความแท้ ความจริง เขาหยิบจับเอาได้เนื้อหาสาระสภาวะกันทันที

แต่ในสมัยนี้ นั้น จำเป็นอย่างยิ่ง **ที่จะต้องใช้ "ปัญญา" เหลือหลาย** จึงจะเป็นการ**ถึง "พระพุทธ-พระธรรม-พระสงฆ์" ได้จริง**

มิฉะนั้น**ไม่ใช่ "พระรัตนตรัย"** ที่เป็นองค์ประกอบอันกล่าวได้ว่าคือ "สรณะ" ของผู้เป็น "อริยะ" แน่ การถึงซึ่ง **พระรัตนตรัย** จึงมิใช่ง่ายๆกล้วยๆ ดังที่พุทธศาสนิกชน ทั้งหลายเข้าใจเอาเองในทุกวันนี้ ไม่ แม้จะมานั่งสวด นอนเปล่งวาจาว่า ขอถึงซึ่งพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันสูงสุดอยู่เท่าใดๆ ก็ตาม ที่กล่าวเป็นภาษาบาลีกันออกขรมๆว่า "*พุทธัง สรณัง คัจฉามิ, ธัมมัง สรณัง คัจฉามิ, สังฆัง สรณัง คัจฉามิ*"

94

นั้น ก็ตาม มันก็หาได้ถึง **พระรัตนตรัย** ได้แท้ ได้จริง ถูกต้องแล้ว ไม่ มันมีแต่ "ศีลพตปรามาส" มีแต่กล่าวกันไป สวดกันไป เป็นรูปแบบ กันอยู่เท่านั้นจริง ๆ มันหาได้มี "ปัญญา" ใด ที่เป็น **อธิคุณ** ขึ้นมาไม่ มันไม่มี "บริสุทธิ์" ใด ที่จริงใจ จริงจัง หยั่งเป็นศรัทธาปสาทะ เพิ่มความยึด พระศาสนา ยึด พระธรรม ขึ้นมาเป็นที่พึ่งได้ เพราะท่อง เพราะสวดภาษาอยู่แค่นั้น ๆ ไม่หรอก ส่วน "กรุณา" นั้น อย่าเพิ่งไปพูดถึงเลย มันยังไม่มีทางจะมี "**อธิคุณ**" หรือ มีความดี มีประโยชน์ที่เพื่อผู้อื่นเพื่อตัดกิเลสตนอะไรได้หรอก นอกจากตน จะยังมีจะยังเติม ไปด้วย "**กามคุณ**" ทบทวนทำความเข้าใจนี้ ให้ดี

ดังนั้น "อริยะ" ดังกล่าว จึงค่อนข้างหาได้ยากยิ่ง ในสมัยนี้ เหตุเพราะแม้แต่ "พระพุทธ" อันเป็นองค์ปฐมของพระรัตนตรัยก็ไม่แท้ ด้วยไม่มีพระสมณโคดมองค์ผู้ทรงมี กาย–วจี–มโน เป็น "พุทธคุณ" แสดงตัวมีเนื้อมีตนให้เรารับสัมผัสได้ แถมซ้ำยังเปียงเปนให้คนไปหลงยึด "วัตถุรูป" ต่าง ๆ เอามาเข้าใจผิดว่า เป็น "พระพุทธ" ไปเสียอีก **ซ้ำมิหนำยังจูงนำกันให้เข้าใจ "พุทธคุณ" ไปในทาง เดรัจฉานวิชา ไสยศาสตร์ เป็นฤทธิ์ เป็นเดช เลอะๆเทอะๆตลกๆ** จนแม้แต่พระสงฆ์สมมุติ ๆ แท้ ๆ (ยังไม่ใช่ "อริยสงฆ์" ด้วยซ้ำ) ก็ อาจหาญ **ประจุ พุทธคุณ** ทำ **พุทธาภิเษก** ก็ได้ (*อภิเษก มันแปลว่า การได้เป็น หรือ การบรรลุ "พุทธาภิเษก" จึงหมายความว่า การได้เป็นพระพุทธ, การได้บรรลุพุทธะ, การได้พุทธคุณแท้ๆ เชียวนะ!*) และทำก็ทำลงไปให้กับวัตถุโลหะบ้าง ดิน หินบ้าง เอาเสียด้วย ก็ไม่รู้ว่า "พุทธคุณ" อะไร ? หรือ ถ้าเป็น "พุทธคุณ" ดีจริง (ปัญญาธิคุณ, บริสุทธิคุณ, กรุณาธิคุณ) ก็ทำไมไม่ "พุทธาภิเษก" หรือประจุลงไปที่คนเป็น ๆ เสียเลย จะมิดีกว่าหรือ ?

"**พระพุทธ**" ในทุกวันนี้ มันจึงไม่แท้ยิ่งกว่า **พระธรรม** ยิ่งกว่า **พระสงฆ์** เอาด้วย ทว่าผู้เป็น "อริยะ" นั้น จะต้องได้ ต้องมีความเป็น "พุทธะ" หรือ ความเป็น "พระพุทธ" (*ซึ่งพระพุทธองค์ใช้ภาษาว่า "ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต" อันหมายความถึง ผู้มี "ธรรมจักษุ" ผู้มี "พุทธคุณ" แท้ ๆ ในตนนั่นเอง แม้จะเริ่มมีเพียงที่เรียกว่า เป็น พระอริยะโสดาบันน์*) นั่นแหละ ใส่ใจให้แก่ตนให้มาก มันจึงเป็นการ

95

ลำบากยิ่งจริงๆ ที่จะได้ "พระพุทธ" แท้ๆ หรือกว่าจะสามารถ**เห็นตถาคต**ได้ง่ายๆ เนื่องจากถูกกลบเกลื่อนเนื้อหาสภาวะและคุณค่าไปเสียสิ้น มีแต่ "สมมุติบัญญัติ" อย่างหลอกเต็มทน ที่แสดงความเป็น "พระพุทธ"

ในทุกวันนี้ ผู้จะพากเพียรถึง "พระพุทธ" จึงต้องชอนไชให้ทะลุทะลวงเข้าไปให้ถึง "พระพุทธ" จนหยิบจับรับเอา "พระพุทธ" มาเกิดที่ใจ มายึดที่ใจได้ถูกต้องเป็น "พระพุทธคุณ" แท้ๆ เป็น "พระรัตนตรัย" ดวงที่ ๑ จริง สภาวะนั้นเรียกว่า "ปฏิเวธ" (เวธ แปลว่า การเจาะ, การแทง. ปฏิ แปลว่า ทวนแล้วทวนเล่า) นี่แหละคือ การ "**เห็นตถาคต**" ที่แท้จริง

ผู้ใดตั้ง "สติ" ให้มั่น มีสัมปชัญญะพึงอย่างดี ใช้ปัญญาตรองตามคำอธิบายมาอย่างเรียกว่า เพ่งแทง เพ่งเจาะตามมาเรื่อยๆ ก็อาจจะเกิด "**ปฏิเวธ**" **ชั้นต้น**ได้ทีเดียว คือ **เกิด "สุตมยปัญญา"** รู้แจ้งเห็น "พระพุทธ" ได้แล้ว เมื่อเอาไปคิดทบทวนไตร่ตรองดู จนยิ่งเข้าใจยิ่ง หรือ ยิ่งแทงทะลุเข้าไปได้มากยิ่งขึ้น ก็ยิ่งเป็น "**ปฏิเวธ**" **ชั้นที่สอง** เข้าไปทีเดียว เรียกว่า **"จินตามยปัญญา" เกิด** ก็เหลือแต่เพียงว่า จะทำให้บั้นปลายแห่ง "ปัญญา" แท้ เกิดอีกที เท่านั้น

ก็คือทำตนให้ประสพผล ประพฤติตนจริงๆ ให้ตนเกิด "พุทธคุณ" ในตนในจิตตน ให้ได้แน่ๆ อย่าไปหลงให้ใครเขาหลอกเสกประจุ "พุทธคุณ" แบบสวด, ยัด, อัดเป่า หรือ รดบ้าง พรมบ้าง ด้วยการใช้น้ำเป็นสื่อเข้าไปเสียล่ะ ! มันตลกมากไป จงประพฤติบำเพ็ญปฏิบัติให้ได้นั้นเกิด แม้เล็กน้อย แต่ขอให้เป็นลักษณะของ "พุทธคุณ" (อันมีปัญญาธิคุณ–บริสุทธิคุณ–กรุณาธิคุณ) ที่ถูกต้องตรงจริง เป็น "พุทธปัญญา" (ปัญญาธิคุณ)

และเป็น ความบริสุทธิ์ ที่เรียกว่า "วิมุติ" (บริสุทธิคุณ) ซึ่งจะเป็น "ตทังควิมุติ" หรือ "วิกขัมภนวิมุติ" ก็ได้ ยังไม่ต้องถึง "ปฏิปัสสัทธิวิมุติ" หรือ "นิสสรณวิมุติ" หรอก ขอให้เป็น "วิมุติ" แท้ เข้าใจจริง เดินทางถูกต้อง เท่านั้นเอง ก็จะเริ่มเกิด "โสดาปัตติมรรค" อันเป็นหนึ่งใน "อัฏฐ ปุริสสะ ปุคคลา เอสะภควโต สาวกสังโฆ" *(สาวกศิษย์ตถาคตนั้นมีบุคคลแปดจำพวก)* ขึ้นแท้ ขึ้นจริงในตน

96

สิ่งที่เกิด หรือ "**ปัญญา**" ที่ได้ "**วิมุติ**" ที่มี อย่างนี้ เรียกว่า "***ภาวนามยปัญญา***"

การจะเกิด "พุทธคุณ" ในจิต หรือ จะ "เห็นตถาคต" นั้น จึงมิใช่เกิดอย่างผิดๆ เพี้ยนๆ และไม่ใช่ "เห็น" หรือ ได้ อย่างลิเกละคร เช่น ไปหลับตาเห็นรูป เห็นร่าง เห็นนิมิตต่างๆ แสดง แล้วตีความเอาว่า เป็น "ธรรม" เป็น "พุทธ" ก็หามิได้ เพราะพระพุทธเจ้า ก็ไม่มีรูปกาย ไม่มีขันธ์*(ไม่ว่าจะเป็น รูปขันธ์ หรือนามขันธ์)* ให้จับให้เห็นมาตั้ง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว พระธรรม ก็ไม่ใช่ แสง ("โอภาส" แบบปุคคลาธิฏฐาน) อะไรกันหนักหนาหรอก ไม่ใช่ดวงอย่างนั้น อย่างนี้ ที่เป็นรูป เป็นร่าง แล้วก็ไปหลงกันว่า เป็น "ดวงธรรม" กันเป็นวรรคเป็นเวรอยู่ แต่เป็น "คุณสมบัติ" อย่างหนึ่ง **ที่มีได้ เกิดได้ ในคนผู้ประพฤติ เป็น "ปัญญา"** (*"นัตถิ ปัญญาสมา อาภา"* (หรือ "โอภาส" ก็แปลว่า แสงสว่าง เช่นกัน) *บาลีทั้งประโยคนั้น หมายความว่า "แสงสว่าง ให้สว่างแค่ไหน ก็เทียบค่าเท่า ปัญญา มิได้"*) **เป็นความรู้ชัดเข้าใจแจ้งใน "วิมุติคุณ"**

กล่าวคือ รู้ "สิ่งที่เราเคยติด" แล้วเราก็หลุดมาได้จากสิ่งที่เราเคยติดนั้น, รู้จัก "กิเลส" แล้วก็สงบจากกิเลสนั้นๆ ได้, รู้จักสภาพ "ความว่าง" จากกิเลสภายในจิตของตน ว่ามีสภาพอย่างนั้นๆ จริงๆ ฯลฯ ดังนี้ เป็นต้น ผู้ประพฤติได้ ประพฤติถึงจะรับรส รับรู้สัมผัสแท้ด้วยตน และเกิดศรัทธาใน "สิ่ง" นั้น ในตน จะเห็นจริง จะชื่นชอบ "ปีติ" ยินดีใน "สิ่ง" ที่เกิดจริง เป็นจริงในตนนั้น จะไม่ใช่ไปหลงรูป หลงรส ฯลฯ อะไรอยู่ที่อื่น หรือแม้ในตน แต่เราได้ "พุทธ" ขึ้นที่เรา รู้แน่รู้แท้ว่าสภาพอย่างนั้นเองคือ "ธรรม" หรือ นั่นแหละคือ "พุทธะ"

และ**สิ่งที่มีมากอยู่**นั้นคือ "**ญาณ**" คือ "**จิตปัญญา**" *ไม่ใช่ลาภวัตถุสมบัติ–ยศชั้น–สรรเสริญ–สุข หรือ กามคุณ หรือ "อัตตา" หรอก* กับ**มี "วิมุติ"** อันคือ ความไม่มี ไม่หอบหิ้ว หลุดพ้น ทิ้งขาดได้จากลาภวัตถุสมบัติ–ยศชั้น–สรรเสริญ–สุข, กามคุณ และอัตตา **นั่นต่างหาก** คิดดูให้ดีๆ ผู้มีแม้ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง แม้จะยังทิ้งขาดไม่ได้ทั้งหมด ก็ตาม หรือยิ่งผู้มีตัวอย่างจริง ที่ทิ้งรู้ทิ้งคลาย

97

ได้ หลุดได้ แม้สักอย่างหนึ่ง ก็ยิ่งจะเห็นแจ้งชัด

นั่นเป็น**จังหวะที่ 1** เป็นได้ เกิดได้ในคนผู้ศึกษาจริง รู้จริง มีจริง

ส่วน**จังหวะที่ 2** นั้นคือ ถ้าเป็นผู้ที่เกิด "โสดาปัตติมรรค" ดังกล่าวแล้ว ก็จะเริ่มนำ "ศีล" ของพระพุทธเจ้าไปประพฤติจริง ๆ ทันที เพราะ "ปฏิเวธธรรม" อย่างนั้น มันยิ่งกว่าถูกล๊อตเตอรี่ที่ ๑ มันจริงยิ่งกว่าจริง เขาจะไม่เฉยเมยต่อข้อควรประพฤติปฏิบัติ อันเป็นของพระพุทธเจ้าเป็นอันขาด ดังนั้น เมื่อนำ "ศีล" ไปประพฤติจริง "ผล" แห่งวิมุติมันก็จะเพิ่มพูนมากขึ้น จน**ครบเพียงพอ** (ครบรอบ, ถ้วนรอบ) ที่จะแสดง "ผล" ออกมาให้เจ้าตัวรู้ เจ้าตัวแจ้ง *(จะเรียกตามภาษาพระอภิธรรมว่า ตัด "โคตรภู" ก็ได้)* ก็ได้ชื่อว่า เป็น "พระโสดาบันน์" แท้ เพราะถ้วนรอบมี "โสดาปัตติผล" ขึ้นมาแล้ว ผู้นั้นจะมี "ศีล" นั้น อย่างแน่วแน่ จะรัก "ศีล" อย่างจริง จึงจะเป็นผู้อยู่ใน "ศีล" มี "ศีล" บริบูรณ์จริง ๆ และมีความปรกติ กาย – วาจา – ใจ ไม่ละเมิด "ศีล" นั้น อย่างสุขเย็นไม่เดือดร้อนอนาทรใด ๆ แท้จริง

คนผู้ถึงอย่างนี้แล้ว จะไม่มีใจเอนเอียงใน "พระพุทธ" *(หรือ พระธรรม หรือ พระสงฆ์ ก็คือ "เอโก ธัมโม" นั่นเอง)* ชนิดนี้อีกแล้ว เป็นอันขาด อะไรจะมาดีเหนือกว่า "คุณสมบัติ" อย่างนี้ไม่มีอีกแล้ว เขาจะไม่ทิ้งพระสงฆ์ จะไม่หน่ายพระธรรม จะมีแต่สร้าง "พระพุทธ" หรือ "พุทธะ" ให้เกิดในคนให้มากขึ้น ๆ อย่างไม่เห็นอื่นดีกว่า เว้นแต่ผู้หลงตนว่า ตนเกิด "พุทธะ" แล้วในใจ หว่ามันยังไม่เป็นจริงเท่านั้น ที่จะหันหลังกลับ ถ้าเป็นผู้เกิด "พุทธะ" จริง "เห็นตถาคต" จริง ดังได้อธิบายมาแล้วนั้น จะไม่มีวันหันหลังก้าวถอยกลับคืนไปเป็นอันขาด แม้จะถูกโลกมันดึงยื้อยุดอย่างไร ก็ยังไม่หันหลังกลับอยู่นั่นเอง แต่ที่น่าสังเกต ก็คือ จะเป็นผู้ไม่เริงร่าซู่ซ่ากับโลก จะเป็นผู้เฉยเมยต่อโลก แต่แรงกิเลสตัณหาที่มีอยู่ในตนยังไม่ลดถอย ก็ทำให้ยังถูกเจ้ากิเลสตัณหาพวกนี้นี่เอง ดันผลักให้ "หลง" อยู่กับโลกบ้าง ผูกยึดไว้ยังไม่พรากจากจริง ออกมาให้หมดเกลี้ยงสักที เหตุเพราะ "กิเลส – ตัณหา" ยังมีขบวนการกองใหญ่อยู่ในตน ยังฆ่ามัน ยังล้างมันไม่ออก แม้จะมี "พุทธะ" มี "ปัญญาธิคุณ" เห็นอยู่ รู้เห็นตถาคต

ออกป่านี้แล้วก็ตาม จึงไม่ควรจะปล่อยให้เจ้าวายร้าย (กิเลส–ตัณหา) เหล่านั้นแทรกซึมบ่อนทำลายอยู่ในตนเลย มันเป็นสภาพที่เสียหายมาก เพราะบั่นทอนทั้งเศรษฐกิจ และความสงบสุขในกายในจิตของเรา มันเปลืองเปล่าไม่เข้าการเลย จึงน่าจะเร่งมือพากเพียรประพฤติให้ยิ่ง ฆ่าประหารกิเลสตัณหาให้หนัก อย่าเล่นเอาเถิดอยู่กับมันนักเลย

การจะประหารกิเลส–ตัณหา จะฆ่าเจ้าวายร้ายพวกนี้ให้ได้มากๆ ให้ได้จริงๆ จะทำอย่างไร? ก็ไม่มีอื่นเลย ก็ดำเนินตาม "**จรณะ**" แห่งพระพุทธองค์ทรงสอนไว้ให้ตรงให้แท้ เท่านั้นเอง

และสำหรับผู้ที่ "ปัญญา" ไม่ปราดเปรื่อง พุ่งแทง "เห็นตถาคต" ไม่ได้ทันทีเร็วด่วน เหมือนอย่างพวกที่มีปฏิภาณ มีบารมีมาก่อน แม้จะอ่านจะฟังมาบ้างนี่แล้วก็ยังไม่ "เห็นตถาคต" หรือยังไม่ซาบซึ้งถึงขั้นศรัทธาเลื่อมใส ดังที่เล่ามาก็ตาม ก็ไม่มีทางอื่นที่เราจะ "เห็นตถาคต" มันก็ต้อง **เดินสายเดียวกันกับทางเดียวกัน**นี้อยู่นั่นเอง คือ พยายามทำ "สุตมยปัญญา" คือ ฟังมาให้เข้าใจ(หรือ "อ่าน" ให้ดีๆอีกชัดๆ) ให้รู้ชัดให้ได้ว่า "พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์" เป็นอย่างไรแท้ ? แล้วเอามาคิดทบทวนให้เข้าใจจริงๆ (สร้าง "จินตามยปัญญา" ให้แก่ตน) แม้จะยังไม่ได้รับรสของ "วิมุติ" ชัดๆเจนๆ ดังได้กล่าวถึงมาแล้วแต่อย่างใด ก็ไม่เป็นไร ก็ขอให้มาเดินทางไปพร้อมๆกันถ้วนทั่วทุกบุคคล ณ บัดนี้